

PÖYTÄKIRJA

Tenon kalatalousalueen yleiskokous 2026

Paikka: Utsjoen kunnantalo, valtuustosali, Tenontie 1, 99980 Utsjoki

Aika: 4.5.2024 klo 15:00-

Äänestys- ja osallistujaluettelo

Läsnä: Äänivaltaiset jäsenet:

Mika Aikio	Puheenjohtaja	
Veikko Porsanger	Erityisen etuuden edustaja	1 ääntä
Maarit Harjunen	Outakosken osakaskunta	1 ääni
Ilmari Tapiola	Outakosken osakaskunta	1 ääni
Jarmo Huhtamella	Metsähallitus	3 ääntä
Jari Huhtamella	Lapin vapaa-ajan kalastajat ry	2 ääntä
Niilo I. Aikio	Tenon kalatalousalue	

Ääniä yhteensä: 8 ääntä

1. KOKOUKSEN AVAAMINEN.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.24

2. VALITAAN KOKOUKSEEN PUHEENJOHTAJA, SIHTEERI SEKÄ KAKSI PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJAA, JOTKA SAMALLA TOIMIVAT ÄÄNTEN LASKIJOINA

Päätös: Kokous valitsi puheenjohtajaksi Mika Aikio sihteeriksi valittiin Niilo Aikio. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Maarit Harjunen ja Ilmari Tapiola.

3. HYVÄKSYTÄÄN ÄÄNESTYS- JA OSALLISTUJALUETTELO

Päätös: Äänestys ja osallistujaluettelo hyväksyttiin.

4. TODETAA KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Päätös: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

5. HYVÄKSYTÄÄN KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Päätös: Kokous hyväksyi työjärjestyksen..

6. PÄÄTETÄÄN VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN VAHVISTAMISESTA JA VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMISESTÄ HALLITUKSELLE JA MUILLE VASTUULLISILLE HENKILÖILLE

Hallituksen esitys: Esitetään yleiskokoukselle hyväksyttäväksi. Vuoden 2025 tilikausi tulos -3918,13 euroa kirjataan edellisten vuoden yli/alijäämä tilille. **Liite: 1**

Päätös: Kokous käsitteli asiaa ja päätti vahvistaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä myöntää vastuuvapauden hallitukselle ja muille vastuullisille henkilöille. Vuoden 2025 tilikausi tulos -3918,13 euroa kirjataan edellisen vuoden yli/alijäämä tilille.

Mika Aikio

7. VUODEN 2026 TOIMINTA- JA VARAINKÄYTTÖSUUNNITELMAN VAHVISTAMINEN

Päätös: Kokous päätti hyväksyä vuoden 2026 toiminta- ja varainkäyttösuunnitelman.

Liite: 2

8. VALITAAN KAKSI HALLITUKSEN JÄSENTÄ EROVUOROISTEN TILALLE VUOSILLE 2026-2028, SEKÄ VALITAAN HALLITUKSEN JÄSENISTÄ YKSI PUHEENJOHTAJAKSI JA YKSI VARAPUHEENJOHTAJAKSI

Tenon kalatalousalue on ensimmäisessä kokouksessa 7.2.2019, 7. kohdassa päättänyt arpoa hallituksen erovuoroiset jäsenet: "Päätettiin arpoa hallituksen erovuoroiset jäsenet 2, 2, ja 3".

Valitaan kaksi jäsentä erovuoroisten tilalle vuosille 2025–2027. Erovuorossa ovat jäsenet Pekka Pyrhönen ja Riitta Orti-Berg.

Päätös: Päätettiin valita erovuoroisten hallituksen jäsenien tilalle Riitta Orti-Berg ja Pekka Pyrhönen vuosille 2026–2028. Puheenjohtajaksi valittiin Mika Aikio ja varapuheenjohtajaksi Riitta Orti-Berg.

9. VUODEN 2022 OMISTAJAKORVAUSTEN JAKAMISESITYKSEN HYVÄKSYMINEEN (VIEHEKALASTUSLUPATULOT)

Hallituksen 17.11.2025 tekemä esitys: Esitetään yleiskokoukselle hyväksyttäväksi.

Päätös: Päätettiin hyväksyä vuoden 2022 omistajakorvauksien jakaminen toiminnanjohtajan laskelmien mukaisesti.

Liite: 3

10. TENOJOEN VESISTÖALUEEN RAUDUN KANNANHOITOSUUNNITELMA

Hallituksen esitys: Esitetään yleiskokoukselle hyväksyttäväksi. **Liite: 4**

Päätös: Hyväksyttiin raudun kannanhoitosuunnitelma.

11. MUUT ASIAT

Outakosken osakaskunta ilmoitti, että he eivät hyväksy kyttyrälohipatoa. Valtuutetaan hallitus kyselemään muiden osakaskuntien mielipidettä asiassa. **Liite: 5**

Toiminnanjohtaja ilmoitti, että Teno-info tilaisuus pidetään 21.5.2026 alkaen klo 13.00 Hotelli Utsjoessa.

12. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.50.

Puheenjohtaja
MIKA AIKIO

Sihteeri/toiminnanjohtaja
NIILO AIKIO

Pöytäkirjantarkastajat
MAARIT HARJUNEN

ILMARI TAPIOLA

Tenon kalatalousalue
Deanu guohedalloguovllu

Tenon kalatalousalue

KOKOUSKUTSU

Tenon kalatalousalueen yleiskokous pidetään Utsjoen kunnantalon valtuustosalissa maanantaina 4.5.2026 klo 15:00 osoitteessa Luossa 1, 99980 Utsjoki. Kokouksessa käsitellään kalastuslain (379/2015) 26 §:n ja kalatalousalueen sääntöjen 6§ mainitut asiat, vuoden 2022 omistajakorvausten jakaminen sekä Tenojen vesistöalueen raudun kannanhoidosuunnitelman hyväksyminen. Asianomaisella edustajalla tulee olla pöytäkirjanote tai muu selvitys, joka osoittaa, että hänet on valittu edustajaksi kalatalousalueen yleiskokoukseen. Osallistumisoikeus ja äänioikeus kokouksessa on mainittu kalastuslain 25§. Kokouksen tarkistettu pöytäkirja on nähtävillä Utsjoen kirjastossa 18.5.-29.6.2026 välisenä aikana.

1.4.2026 Kalatalousalueen hallitus

ČOAHKKINBOVDEHUS

Deanu guohedalloguovllu almmolaš čeahkkinn dollojuvvo Ohcejoga gieldadadalu stivrasátes vuosárgga 4.5.2026 dmu. 15:00 čujuhussas Luossa 1, 99980 Ohcejokka. Čeahkkimis gieldahallojuvvojit guolástanlága (379/2015) 26 § ja guohedalloguovllu njuolggadusas 6§ máinnasuvvon áššit ja jagi 2022 vuoggabivddus čoggon buhtadus-riššiid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda ja Deanu čázadaguovllu riššonálli dišunplána dohkkheapmi. Áššáiosolaš ovdasteaddjis galgá leat beavdegirji válddus dahje eará čilgehus, mii čájeha ahte son lea vállejuvvon ovdasteaddjin guohedalloguovllu almmolaš čeahkkimis. Oassálastinvuoigatvuohta ja jietnavuoigatvuohta čeahkkimis lea máinnasuvvon guolástanlága 25 §. Čeahkkima dárkkistuvvon beavdegirji lea oaidnin láhkai Ohcejoga girjerajus 18.5.-29.6.2026 gaskasaš áigge.

1.4.2026 Guohedalloguovllu stivra

MLL PT

KOKOUSHUTSU

Tenon kalatalousalueen yleiskokous pidetään Utsjoen kunnantalon valtuustosalissa maanantaina 4.5.2026 klo 15:00 osoitteessa Luossa 1, 99980 Utsjoki. Kokouksessa käsitellään kalastuslain (379/2015) 26 §:n ja kalatalousalueen säännön 6§ mainitut asiat, vuoden 2022 omistajakorvausten jakaminen sekä Tenojoen vesistöalueen raudun kannanhoitosuunnitelman hyväksyminen. Asianomaisella edustajalla tulee olla pöytäkirjanote tai muu selvitys, joka osoittaa, että hänet on valittu edustajaksi kalatalousalueen yleiskokoukseen. Osallistumisoikeus ja äänioikeus kokouksessa on mainittu kalastuslain 25§. Kokouksen tarkistettu pöytäkirja on nähtävillä Utsjoen kirjastossa 18.5.-29.6.2026 välisenä aikana.

1.4.2026 Kalatalousalueen hallitus

ČOAHKKINBOVDEHUS

Deanu guolledoalloguovllu almmolaš čoahkkín dollojuvvo Ohcejoga gielddadálu stivrrasáles vuossárgga 4.5.2026 dmu. 15:00 čujuhusas Luossa 1, 99980 Ohcejohka. Čoahkkimis gieđahallojuvvojit guolástanlága (379/2015) 26 § ja guolledoalloguovllu njuolggadusas 6§ máinnašuvvon áššit ja jagi 2022 vuoggabivddus čoggon buhtadusruđaid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda ja Deanu čázádatguovllu rávdonáli dikšunplána dohkkeheapmi. Áššáiosolaš ovddasteaddjis galgá leat beavdegirjji válldus dahje eará čilgehus, mii čájeha ahte son lea válljejuvvon ovddasteaddjin guolledoalloguovllu almmolaš čoahkkimii. Oassálastinvuoigatvuohta ja jietnavuoigatvuohta čoahkkimis lea máinnašuvvon guolástanlága 25 §. Čoahkkima dárkkistuvvon beavdegirjji lea oaidnin láhkai Ohcejoga girjerajus 18.5.-29.6.2026 gaskasaš áigge.

1.4.2026 Guolledoalloguovllu stivra

MA PT

KPMG Oy Ab
Rovakatu 20-22
96200 ROVANIEMI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Tilintarkastuskertomus

Tenon kalatalousalueen yleiskokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Tenon kalatalousalueen (y-tunnus 2999530-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2025. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toiminnanjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätteiset vaatimukset. Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toiminnanjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

MH. CT

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toiminnanjohtaja ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toiminnanjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu noudattaen siihen sovellettavia säännöksiä.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu noudattaen siihen sovellettavia säännöksiä.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Rovaniemellä 4. toukokuuta 2026

KPMG OY AB

Tilintarkastusyhteisö

Juha Väärälä
KHT, JHT

Tenon kalatalousalue Tilintarkastuskertomus.pdf

Signers:

Name	Method	Date
Juha Petteri Väärälä	Strong electronic identification	2026-05-04 15:02

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

WH. 14

Kleiskokouksen Liite 2

Hallitus Liite 2

TILINPÄÄTÖS
TENON KALATALOUSALUE

1.1.2025 – 31.12.2025

M.H. PT

TENON KALATALOUSALUE
Y-tunnus 2999530-4

1.1.2025– 31.12.2025

Sisällysluettelo

Tuloslaskelma	1
Tase	2 - 3
Toimintakertomus	4
Liitetiedot, tilinpäätöksen allekirjoitus ja tarkastusmerkintä	5
Tuloslaskelma tileineen	6 - 8
Tase tileineen	9 - 10
Omistajakorvaukset	11

Tieto tilinpäätöksen laatimisessa käytetystä säännöstöstä

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu valtioneuvoston asetuksen 1753/2015
pien- ja mikroyrityssäännöstöä.

PT JHT

Y-tunnus 2999530-4

TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12.2025

	Tilikausi	Ed.tilikausi
VARSINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	108931,89	84562,70
Kulut	111431,50	95488,10
	-2499,61	-10925,40
Varsinaisen toiminnan yhteistuotot ja -kulut		
Tuotot	2300,00	2000,00
Kulut		
Poistot	0,00	0,00
Muut Kulut	16862,52	13714,82
Kulut yhteensä	16862,52	13714,82
	-14562,52	-11714,82
Tuotto-/kulujäämä	-17062,13	-22640,22
Varainhankinta		
Tuotot	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00
	0,00	0,00
Tuotto-/kulujäämä	-17062,13	-22640,22
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot		
Rahoitustoiminta	0,00	0,00
Kulut		
Rahoitustoiminta	0,00	1,77
	0,00	-1,77
Tuotto-/kulujäämä	-17062,13	-22641,99
Yleisavustukset		
Yleisavustukset	13144,00	15152,31
Tilikauden tulos	-3918,13	-7489,68
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3918,13	-7489,68

ET

M.H.

VASTAAVAA

Tilikausi

Ed.tilikausi

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto

0,00

0,00

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

0,00

0,00

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ

0,00

0,00

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Lyhytaikaiset saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

5149,56

3347,90

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

5149,56

3347,90

Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset

78749,64

107176,22

Rahat ja pankkisaamiset yhteensä

78749,64

107176,22

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ

83899,2

110524,12

VASTAAVAA YHTEENSÄ

83899,20

110524,12

PT

MH

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Ed.tilikausien ylijäämä/alijäämä	4982,95	12472,63
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3918,13	-7489,68
Oma pääomä yhteensä	1064,82	4982,95

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikaiset velat	70020,00	33806,00
Lyhytaikaiset velat	12814,38	71735,17
Vieras pääomä yhteensä	82834,38	105541,17

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	83899,20	110524,12
--	----------	-----------

MH. PT

Toimintakertomus

1.1.2025 – 31.12.2025

Toimintakertomus erillisenä liitteenä.

RF

MH

TENON KALATALOUSALUEEN TOIMINTAKERTOMUS 2025

1.1.2025 – 31.12.2025

1. Yleistä

Kalatalousalueen nimi on Tenon kalatalousalue/Deanu guolledoalloguovlu ja sen hallinnon kotipaikkana on Utsjoki. Kalatalousalue käsittää Tenon vesistöalueen Suomen puolen sivuvesistöineen. Kalatalousalueen vesipinta-ala on yhteensä 19 629 hehtaaria. Kalatalousalueen toiminta alkoi 16.4.2019 hallituksen kokouksella.

Tenon kalatalousalue (myöhemmin kalatalousalue) on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tarkoitus on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi, sekä Tenon laaksojen saamelaisten ja heidän jälkeläistensä kalastuksen turvaaminen ja kehittäminen. Muita kalatalousalueen tehtäviä ovat jäsenten edunvalvonta, kalastuksenvalvonnan järjestäminen, hoitotoimenpiteiden ja kalastuksen seurantatietojen kerääminen, omistajakorvauksien jakaminen vesialueen omistajille ja Tenon kalastuslupatulojen jakaminen, Tenon kalastuslupien myynti sekä Tenon vene rekisteröinti tehtävät siirtyivät Lapin ELY-keskukselta Tenon kalatalousalueelle vuoden 2021 alussa.

2. Toimenpiteet

Toiminnanjohtaja haki 17.10.2024 Lapin ELY-keskukselta edistämismäärärahaa Tenon kalatalousalueen lupamyynnin virtaviivaistamisen selvittäminen hankkeelle. Rahoituksen varmistuttua työsopimus toiminnanjohtajan kanssa jatkettiin ajalle 1.1.2025-21.2.2025 hallituksen 18.10.2024 tekemän päätöksen mukaisesti. Hankkeen tavoitteena oli selvittää Tenon kalatalousalueen kalastuslupien myyntikanavien nykytila sekä kehitysmahdollisuudet ja tarpeet. Käynnistettävässä hankkeessa oli myös tarkoitus selvittää kalatalousalueen nykyisen digitaalisen myyntialustan toimintamahdollisuudet, alustan mukauttamis- ja kehitysmahdollisuudet, ylläpidon tilanne ja toimintavarmuus, ylläpidon kustannukset sekä kehitysmahdollisuudet, sekä vaihtoehtoiset digitaaliset myyntikanavat. Samalla oli tarkoitus kartoittaa nykyisten lupamyyntipisteiden näkemykset ja kokemukset lupien tulostamiseen sekä laatia suunnitelma Gyrodactulus salaris -loisen ennaltaehkäisemiseen tarvittavan desinfiointijärjestelmän rakentamisesta sekä digitalisoinnista. Hanke toteutettiin tavoitteiden mukaisesti.

Selvitystyön tuloksena saatiin mm. selville nykyisen lupaohjelman toimintaedellytykset, ongelmakohtat sekä kehitysmahdollisuudet ja tarpeet. Selvityksen tuloksena saatiin käsitys myyntialustan vaihtamisen kustannuksista sekä sen ylläpidon kustannukset. Nykyisen myyntialustan toimintaedellytyksen ja vaihtoehtoisen digitaalisen myyntikanavan selvittelyssä ilmeni, että nykyistä lupamyyntiohjelmaa ei saada yhtä kustannustehokkaaksi ja toimintavarmaksi, kun mainostoimiston tarjoama uusi lupaohjelma. Hankkeella kartoitettiin myös nykyisten lupamyyntipisteiden näkemykset kalastusvälineiden desinfioinnista ja uuden lupamyyntiohjelman tuomista muutoksista ja mahdollisista haasteista lupamyyntipisteille.

Luonnonvarakeskus on käyttänyt samaa lupamyyntiohjelmaa saalistiedusteluun ja sähköisen saalisrekisterin ylläpitoon. Ruokavirastolle yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa kuuluu Desinfiointi asiat. Gyrodactulus salaris -loisen ennaltaehkäisemisen turvaaminen on tärkeä osa lupaohjelman toimivuuden kannalta. Hankkeen aikana sovittiin ELY-keskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kanssa uuden lupaohjelman kustannusten jaosta. Tenon voimaansaattamislain 176/2017 mukaan Tenon kalatalousalueen vastuulla on Tenon kalastuslupien myynnin järjestäminen ja Luonnonvarakeskuksen vastuulla Tenon saalistiedustelu ja sähköisen saalisrekisterin ylläpito. Desinfioinnista vastaa Ruokavirasto yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa.

Hallitus jatkoi 7.2.2025 pidetyssä kokouksessa toiminnanjohtajan työsopimusta 30.11.2025 saakka. Samassa kokouksessa päätettiin hakea Lapin ELY-keskukselta edistämismäärärahaa uuden Tenon lupamyyntiohjelman toteuttamishankkeelle, sekä Tenon kalatalousalueen nykyaikaisen lupamyyntiohjelman kustannusten maksaminen hankkeelle.

Tavoitteena oli Tenon kalatalousalueen lupamyynnin virtaviivaistamisen selvittäminen hankkeen (LAPELY/4935/2024) pohjalta lähteä rovaniemeläisen mainostoimiston kanssa edistämään ja toteuttamaan uutta kalastuslupaohjelmaa, jossa on osiona nettikauppa erilaisten lupien ostamiseen, oma osio

PT mel.

saalisrekisteriä varten, omat osiot matkailukalastajien desinfiointin- / lupahyväksyjien sekä paikallislupien ja erityiskiintiölupien myyjän käyttöä varten. Tavoitteena oli myös luoda lupaohjelma, jossa Ruokaviraston edellyttämät Gyrodactulus salaris -loisen ennaltaehkäisemiseen tarvittavan desinfiointijärjestelmä toimet turvataan. Myös Maa- ja metsätalousministeriön tarvitsemat eri kalastajaryhmien eri raporttien kattavuus Tenon lupatulojen tilityksessä ministeriölle pyrittiin saamaan nykyistä toimivammaksi ja kattavammaksi. Lisäksi lupakauppa oli tarkoitus saada kustannustehokkaaksi ja toimintavarmaksi. Hanketta lähdettiin edistämään ja toteuttamaan kalatalousalueen toiminnanjohtajan, mainostoimiston, ELY-keskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja osin talkoovoimin. Kalatalousalueen työpanos ja kalatalousalueen käytössä oleva aineisto oli keskeisessä asemassa hankkeen toteuttamisessa. Maa- ja metsätalousministeriön toimittama ja maanmittauslaitoksen tuottama aineisto Tenon kalastusoikeudellisista tiloista saatiin ajettua uuteen lupaohjelmaan. Ohjelmaan saatiin eriteltyä ulkopaikkakuntalaisten ja paikkakuntalaisten tilat eri lupaluokkiin. Hankkeen tuloksena saatiin nykyaikainen mobiililaitteilla toimiva kalastuslupaohjelma, jonka ansiosta kalastusluvut voidaan ostaa mobiililaitteilla. Tuloksena saatiin myös nykyisen kalastussäädöksen mukaiset kattavat raportit saalisraportointia varten. Hankkeella toteutettiin desinfiointijärjestelmä, jolla Gyrodactulus salaris -loisen ennaltaehkäiseminen turvataan ja jolla saadaan desinfiointin suorittamisen todentaminen myös mobiililaitteista mahdolliseksi. Maa- ja metsätalousministeriön tarvitsemat eri kalastajaryhmien eri raportit saatiin myös kattaviksi. Toiminnanjohtajan työsopimusta jatkettiin vuoden 2025 loppuun saakka.

Yleiskokous pidettiin 16.5.2025, kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2024 toimintakertomus ja vuodelle 2025 toiminta- ja varainkäyttösuunnitelma. Toiminnanjohtaja neuvotteli maa- ja metsätalousministeriön kanssa Tenon kalastuslupien myyntitehtävän korvaussummasta kalatalousalueelle vuodelle 2025. Maa- ja metsätalousministeriön maksama korvaussumma oli 60 000 euroa. Tenon lupamyynti- ja Tenon venerekisteröinti tehtäviin liittyen toiminnanjohtaja teki sopimukset Tenon kalastuslupavahvistajien kanssa sekä teki työsopimuksen lupamyynnin kanssa ajalle 12.5-29.8.2025. Puheenjohtaja osallistui kalatalouden keskusliiton järjestämälle valtakunnallisille kalatalousaluepäiville 19.-21.3.2025. Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja osallistuivat Lapin kalatalousaluepäiville Inarissa 6.-7.11.2025. Kalatalousalue järjesti 21.5.2025 Teno-info tilaisuuden Utsjoella Hotelli Utsjoessa.

Yleiskokous pidettiin 16.5.2025, kokous valitsi erovuoroisten hallituksen jäsenten Mika Aikion, Sauli Sarren ja Ilmari Tapiolan tilalle Mika Aikion, Sauli Sarren ja Ilmari Tapiolan vuosille 2025–2027. Puheenjohtajaksi valittiin Mika Aikio ja varapuheenjohtajaksi Riitta Orti-Berg.

3. Hallitus

Mika Aikio	puheenjohtaja
Jarmo Huhtamalla	varapuheenjohtaja 16.5.2025 saakka
Riitta Orti-Berg	varapuheenjohtaja 16.5.2025 alkaen
Sauli Sarre	jäsen
Pekka Pyrhönen	jäsen
Ilmari Tapiola	jäsen
Jari Huhtamalla	jäsen
Niilo I. Aikio	toiminnanjohtaja

4. Kokoukset

Hallitus piti 4 kokousta: 7. helmikuuta, 23. huhtikuuta, 10. kesäkuuta ja 17. marraskuuta.

Yleiskokous pidettiin 16.5.2025.

5. Toiminta- ja edistämismäärärahat, hankkeet

5.1. Toimintamääräraha

LAPELY/399/2025

Tukipäätös	10.3.2025	12 144,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2025	15 478,64
Ulkopuolinen rahoitus		- 2 300,00
Omarahoitus		- 1 034,64
Toimintamäärärahavelka/-saaminen	31.12.2025	0,00

Ennako (100 %) 12 144,00 euroa maksettu 28.4.2025.

PT met

Selvitys määrärahojen käytöstä annetaan, kun v. 2025 tilinpäätös on hyväksytty, viimeistään 30.6.

5.2. Edistämismäärärahat

LAPELY/648/2023

Tenon kalatalousalueen kalastuksenvolvojen kartoitus-, valvonta- ja koordinointi

Tukipäätös	20.04.2023		12 500,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2023	7 125,20	
Toteutuneet kustannukset	31.12.2024	5 393,52	
Omarahoitus		- 18,72	12 500,00
Maksettu ennako	25.04.2023		- 10 000,00

Hanke saatettu loppuun, ennakon ylittävä osa 2500,00 maksettu 28.4.2025.

LAPELY/537/2024

Tenon kalatalousalueen kalastuksenvolvo- ja koordinointi

Tukipäätös	24.04.2024		11 600,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2024	10 127,90	
Toteutuneet kustannukset	31.12.2025	1 786,16	11 914,06
Omarahoitus			- 314,06
Maksettu ennako	03.05.2024		- 9 280,00

Edistämismäärärahasaaminen 31.12.2025 2 320,00 (tili 1710)

Hanke saatettu loppuun. Haettava maksuun viimeistään 31.3.2026.

LAPELY/4935/2024

Tenon kalatalousalueen lupamyynnin virtaviivaistamisen selvittäminen

Tukipäätös	01.11.2024		14 800,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2024	4 002,63	
Toteutuneet kustannukset	31.12.2025	10 832,40	14 835,03
Omarahoitus			- 35,03
Maksettu ennako	12.11.2024		- 11 800,00

Hanke saatettu loppuun, ennakon ylittävä osa 3 000,00 maksettu 9.6.2025.

LAPELY/400/2025

Tenon sivuvesien ja taimen- ja rautuvesien valvonta

Tukipäätös	25.3.2025		11 500,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2025		13 336,52
Omarahoitus			- 1 836,52
Maksettu ennako	3.4.2025		- 9 200,00

Edistämismäärärahasaaminen 31.12.2025 2 300,00 (tili 1710)

Hanke saatettu loppuun, ennakon ylittävä osa haettava maksuun viimeistään 31.3.2026

LAPELY/826/2025

Tenon kalatalousalueen nykyaikaisen lupamyyntiohjelman kustannusten maksaminen

Tukipäätös	10.3.2025		9 412,00
Toteutuneet kustannukset	14.2.-30.6.2025		13 930,50
Ulkopuolinen rahoitus	Luonnonvarakeskus		- 2 509,00
	Lapin ELY-keskus		- 2 509,00
Maksettu ennako	14.3.2025		- 7 500,00

Hanke saatettu loppuun, ennakon ylittävä osa 1 912,00 maksettu 16.10.2025

LAPELY/827/2025

Tenon kalatalousalueen nykyaikaisen lupamyyntiohjelman toteuttaminen

Tukipäätös	10.3.2025		9 000,00
------------	-----------	--	----------

AP *Mit*

Toteutuneet kustannukset	14.2. – 30.6.2025	8 388,97
Omarahoitus		- 278,97
Maksettu ennakko	14.3.2025	- 7 110,00

Hanke saatettu loppuun, ennakon ylittävä osa 1 000,00 maksettu 24.10.2025.

5.3. Saamen kieliraha

VN/9060/2025-OM-15

Saamen kielilain soveltamisesta aiheutuvat lisäkustannukset

Tukipäätös 18.6.2025 , maksettu	7.7.2025	1 000,00
Toteutuneet kustannukset	31.12.2025	- 1 319,24

Avustus voi kattaa enintään 90 % toteutuneista kokonaiskustannuksista.
Käyttöä koskeva selvitys annettava 31.3.2026 mennessä oikeusministeriölle.

5.4. Tenon lupamyynänti

- VN/12771/2024-MMM-7, sopimus 22.4.2024 maa- ja metsätalousministeriö
sopimuskorvaus 60 000,00 euroa maksettu 15.4.2025.
lupamyynäntikulut vuonna 2025 yht. 63156,95 euroa

5.5. Omistajakorvaukset

Tilikaudella saadut vuodelta 2024 Tenojoen kalastuslupatuloja yhteensä 29 454,00 euroa.
Tilikaudella saadut vuodelta 2024 viehekalastusrasitus (Omistajakorvaus) yht. 6760,00 euroa.

6. Omistajakorvausten jako

Kalatalousalue maksoi vuoden 2021 omistajakorvauksia vesialueiden omistajille 8277,67 euroa.
Kalatalousalueelle jäi 50 euron säännön mukaan omistajakorvauksia 270,42 euroa. Tilittämättä jäi 60,91 euroa.

7. Tenon kalastusluparaha palautukset

Lapin ELY-keskus teki päätöksen vuoden 2019 Tenon luparahojen jaosta. Päätöksestä kuitenkin valitettiin. Korkein hallinto-oikeus ratkaisi asian 2.8.2023 jonka jälkeen ELY-keskus pääsi tilittämään rahat vesialueiden omistajille. Vuoden 2020 lupatuloista eteenpäin lupatulojen jakaminen siirtyi Tenon kalatalousalueelle. Edellä mainitusta syystä Tenon kalatalousalueelle kertyi usean vuoden jakovelka. Maa- ja metsätalousministeriön kalatalousalueelle vuosittain maksama riittämätön korvaus lakisääteisistä tehtävistä on suurin este sille, että rahat pystytään maksamaan ajallaan. Vuosien 2021 ja 2022 lupatulojen jaosta kalatalousalue teki päätöksen 16.5.2025. Valitusajan jälkeen kalatalousalue laski eri omistajille jaettavat summat. Vuosien 2021 ja 2022 lupatuloja maksettiin vesialueen omistajille yhteensä 37 054,00 euroa. Kalatalousalueelle tilitettiin 50 euron säännön mukaan 2 852,00 euroa. Tilittämättä jäi yhteensä 2 326,00 euroa.

8. Tilittämättömät ja maksamattomat korvaukset

Tilittämättä/maksamatta	
Omistajakorvaukset 2021–2022	6 990,91
Tenon lupamaksupalautukset	3 815,00
Yhteensä	10 805,91 euroa

Tilittämättä	
Omistajakorvaukset 2023	6 647,00
Omistajakorvaukset 2024	6 760,00
Tenon lupamaksupalautukset 2023	27 159,00
Tenon lupamaksupalautukset 2024	29 454,00
Yhteensä	70 020,00 euroa

9. Kalavesien hoito ja kalastuksen valvonta

Tenon kalatalousalueen kalastussääntö kieltää kaikenlaisen kalastuksen Ylä-Pulmankijoessa sivujoet mukaan lukien, Gálddašjohkassa jokisuun ja Gálddašjohka Luovosvárjohkan suuhun asti Gálddašluoppal mukaan lukien, Utsjoessa jokisuusta Utsjoen ja Nuorgamin välisen maantien siltaan saakka, sekä Čarsejohkan

MM. LT

Tenon kalatalousalue Tilinpäätös.pdf

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Juha Petteri Väärälä	Strong electronic identification	2026-05-04 15:02

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

RT MUA

Yleiskokous 4.5.2026

TOIMINTA- JA VARAINKÄYTTÖSUUNNITELMA 2026

1. Yleistä

Tenon kalatalousalueiden toiminta on alkanut vuonna 2019. Suomeen on muodostettu 118 kalatalousaluetta. Toimialueet on muodostettu kalataloudellisesti riittävän suurista yhtenäisistä alueista ja toimintaa valvoo Elinvoimakeskus. Tenon kalatalousalue (myöhemmin kalatalousalue) on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tarkoitus on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi, sekä Tenon laaksojen saamelaisten ja heidän jälkeläistensä kalastuksen turvaaminen ja kehittäminen. Muita kalatalousalueen tehtäviä ovat jäsenten edunvalvonta, kalastuksenvalvonnan järjestäminen, hoitotoimenpiteiden ja kalastuksen seurantatietojen kerääminen, jakaa omistajakorvaukset vesialueen omistajille. Tenon kalastuslupatulojen jakaminen, Tenon kalastuslupien myynti, sekä Tenon venerekisteröinti tehtävät siirtyivät Lapin ELY-keskukselta Tenon kalatalousalueelle vuoden 2021 alussa.

2. Toimenpiteet

Kalatalousalue hakee Elinvoimakeskukselta toimintamäärärahaa sekä edistämismäärärahaa Tenon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman sekä sen liitteiden päivittämiseen ja täydentämiseen. Lisäksi haetaan edistämismäärärahaa kalastuksenvalvontaan Tenojoen sivujoille sekä rautu- ja taimenvesille. Oikeusministeriöltä haetaan saamen kielilain mukaista avustusta saamenkielisiin käännöksiin. Maa- ja metsätalousministeriön kanssa neuvotellaan Tenon kalastuslupien myyntitehtävän sopimuskorvauksesta. Kalatalousalueen tavoitteena on saavuttaa kohtuullinen ja riittävä korvaus, missä on otettu huomioon särkymävara esim. sairauslomien ja muut yllättävät kulut. Sopimus on tarkoitus saada valmiiksi maaliskuun aikana, jotta kalatalousalueella olisi riittävän ajoissa tieto rahoituksesta. Perustoiminnan rahoituksen olisi oltava kunnossa, jotta kaikki kalatalousalueen lakisääteiset velvoitteet ja tehtävät voitaisiin hoitaa asiaan kuuluvalla tavalla. Rahoituksen turvaaminen kuuluu sille, joka näitä lakisääteisiä velvoitteita ja tehtäviä on säätänyt. Elinvoimakeskukselta haetaan edistämismäärärahaa

3. Kokoukset

Yleiskokous pidetään huhtikuun aikana. Hallituksen kokouksia pidetään tarvittaessa.

4. Toiminnanjohtajan ja lupamyynnin palkkaaminen

Toiminnanjohtajan kanssa tehdään työsopimus ajalle 1.4.–31.12.2026. Toiminnanjohtajan palkkaaminen on välttämätöntä, jotta kalatalousalue suorittaisi lakisääteisistä tehtävistä ja velvoitteista. Tehtäviin kuuluu mm. Tenon kalastuslupien myyntitehtävät, johon oleellisena osana kuuluu myös Tenon kalastuslupatulojen jakaminen ja Tenon venerekisteröintitehtävät. Lisäksi hän toimii kalastuksenvalvonnan koordinaattorina. Tenon kalastuslupamyyntiin ja Tenon venerekisteröintitehtäviin palkataan työntekijä noin 3 kuukaudeksi.

5. Valvonta

Kalatalousalue hakee Elinvoimakeskukselta edistämismäärärahaa kalastuksenvalvontaan Tenojoen sivujoille sekä rautu- ja taimenvesille. Edistämismäärärahalla pystytään kattamaan suurin osa valvonnasta, valvonnan koordinoinnista sekä seurannasta muodostuneista kuluista. Kalatalousalueen kalastuksenvalvonta perustuu vapaaehtoiseen kalastuksenvalvojiin. Valvojille maksetaan korvaus valvontamatkoista kalastuksen valvontasuunnitelman mukaisesti, mikäli tähän saadaan Elinvoimakeskukselta rahoitus.

PT ut

6. Kalavesien hoito

ELY-keskukselta on haettu päätös tunturivesien kalastusrajoituksiin sekä Tenon sivuvesien yleiskalastukseen kuuluvaan viehekalastuskieltoon. Päätökset ovat voimassa 31.12.2026 saakka.

7. Käyttö- ja hoitosuunnitelma

Lapin ELY-keskus on päätöksellään 27.10.2023 hyväksynyt Tenon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman. Kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täytä sille asetettuja tavoitteita. Käyttö- ja hoitosuunnitelman liitteissä on virheitä ja puutteita, esimerkiksi rautu- ja taimenvesistöjen osalta. Myös tunturijärvien kalastusrajoitukset on tarkasteltava kokonaan uudelleen. Rajoitukset on periytyneet entiseltä Utsjoen kalastusalueelta, jolloin järvet olivat yleensä ylikalastettuja. Nykyään kotitarvekalastuksen vähentymisen vuoksi suurin osa tunturijärvistä on puolestaan alikalastettuja. Käyttö- ja hoitosuunnitelman liitteenä olevaan tunturivesien kalastussääntöön (Liite 4) verkkokalastuskielto aikaan haetaan muutosta. Muutos koskee kirkonkylän alueen rajoitusalueetta Vetsijärveen laskevassa Fállelohkassa lompotot mukaan lukien Fállejávriin saakka, Buolžžatlohkan vesistössä sekä Vetsijoessa lompotot mukaan lukien Vetsijärven ja Ylimmäisen Riekkojärven välillä ajalla 1.9–31.10. Rajoitusalueeseen esitetään kieltoajaksi 1.10–31.10. Tunturivesien kalastussäännön välitarkastus ja mahdollinen päivittäminen.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman liite 5 - Tenon sivuvesistön viehekalastuskielto on voimassa vuoden 2026 loppuun saakka, muut liitteet vuoden 2027 loppuun saakka. Kalatalousalue hakee Elinvoimakeskukselta toimintamäärärahaa sekä edistämismäärärahaa Tenon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman sekä sen liitteiden päivittämiseen.

8. Kalastustietojen hankinta

Tietoa hankitaan alueella tapahtuvasta kalastuksesta ja eri kalastajaryhmistä. Saalistiedustelu tehdään resurssien puitteissa. Tenon ja Tenon sivujokien lohen nousualueiden saalistiedustelu kuuluu Tenon voimaansaattamislain mukaan Luonnonvarakeskukselle.

9. Muu toiminta

Kalatalousalue järjestää Teno-infotilaisuuden ennen kalastuskauden alkua, Kalatalousalueen valitsevat edustajat osallistuvat mm. Lapin alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän kokouksiin, Metsähallituksen kuntakohtakohtaisen neuvottelukunnan kokouksiin, Tenojoen paikalliseen seurantaryhmän kokouksiin, Tenon lohikantojen hoitotyöryhmän kokouksiin, Lapin kalatalouspäiville, valtakunnallisiin kalatalousaluepäiville, Tenon vesistön kyttyrälohitomien koordinaatioryhmään sekä Tenon kalastussopimuksen 6. artiklan neuvotteluihin. Lisäksi kalatalousalue osallistuu myös muiden sidosryhmien kanssa toimimiseen mm. TF:n Norjan paikallishallinnon, Tenon vesistön osakaskuntien ja muiden vesialueen omistajien kanssa. Kalastuksentralvonnassa tehdään yhteistyötä Metsähallituksen, Elinvoimakeskuksen ja alueen osakaskuntien kanssa.

RT

MA

Tenon kalatalousalue		TALOUSARVIO 2026			2026			2025		
Tulot		Toiminta	Lupamyynänti	Saamen kieliraha	Perus toiminta	Lupamyynänti	Hankkeet			
								Elinvoimakeskus, toimintamääräraha	11 800	
Elinvoimakeskus, edistämismääräraha, kalastuksenvallonta	12 500									11 500
Elinvoimakeskus, edistämismääräraha, KHS hanke	11 300									10 000
										9 000
										9 400
Tenon lupatulopalautusten 50 € säännön tuloutus					2800					
Omistajakorvausten jaon 50 € säännön tuloutus	400				650					
Maa- ja metsätalousministeriö, lupamyynänti/venerekisteröinti			67 000			60 000				
Kotisivupalvelu	2000				2000					
Saamen kieliraha				1000	1000					
		38 000	67 000	1 000	18 600	60 000	39 900			
		Tulot yhteensä 106 000,00 €			Tulot yhteensä 118 500 €					
Menot										
<u>Palkat ja palkkiot</u>										
Toiminnanjohtaja/lupamyynäjän palkat	11 500	35 200	250		3 800	31 000	13 000			
Kokous ja puheenjohtajien palkkiot	2100	1900			2100	2100				
Valvonta ja valvontakoordinaattori	6000				2000		7 000			
Hankkeiden omaraahoitus osuudet (vastikkeeton työ)										
Hankkeiden omaraahoitus osuudet	2300				1000					
<u>Muut palkkakulut</u>										
Toiminnanjohtaja ja lupamyynäjä	3 000	8700	50		750	6400	2700			
Kokous ja puheenjohtajien palkkakulut	600	400			600	600				
Valvojien ja valvontakoordinaattorin palkkakulut	1600				800		1400			
Lomarahat	300	2200			200	1500	600			
Kilometrikorvaukset	3300	300			1200	1200	3800			
Päivärahat	1900	100			300	150	1300			
<u>Muut kulut</u>										
Web-hotelli, SSL-sertifikaatti, tietoturva, Office palvelut, ylläpito. IC-kulut		3200				2600				
Paytrail ja Nets maksut		1800				1000				
Toim.joht. kotitoimiston korvaukset, mm. arkistointi, sähkö ym.	300	300			350	350				
Taloushallintokulut	800	2700			1300	1300				
Lupamyynäntililykset		600				500				
Lupamyynäntilojen vuokrat ja korvaukset		6200				6500				
Puhelinkulut 2 X sekä nettiliittymä	300	600			200	400	200			
Vakuutukset ja pankkikulut	200	500			400	800	200			
Kalatalouspäivät ja koulutukset ym.	2400				1800	900				
Toimistokulut, laitteet ja tarvikkeet	700	1 500			100	900				
Muut kulut mm. tietosuojavastaava, kotisivukulut, Teno-info	700	800			700	1000				
Tiedotteet ja ilmoitukset						300				
Asiantuntijakulut						300				
Käännökset (kielilaki)			700		1000	200				
Lupamyynäntiohjelma (nettikauppa)							9 400			
Kalastuksenvall. valv.tutkinto, matkat ja varusteet							300			
Domain (Webardi), Office palvelut, hallinta (Solinum) ja IC-kulut										
Muut hallintokulut										
Asiantuntija- ja lakimiespalvelut										
Pankkikulut										
Lupapohjat ym. siihen liittyvä										
Kokouskulut ja Teno Info										
		38 000	67 000	1000	18 600	60 000	39 900			
		Tulos 106 00,00 €			Tulos 118 500,00 €					

ef MUI

Rasitteet	Kiinteistönummus	Omistaja	Kiinteistön nimi	Pinta-ala	Rasituskerroin
	890-893-12-1		UTSIOKI, NUORGAM	11113,37	1.239
	890-893-11-1		UTSIOKI, OUTAKOSKI	2767,13	0.981
	890-891-1-1		Kevon luonnonpuisto	1517,87	0.010
	890-401-876-3		KIRKONKYLÄN LOHKOKUNTA	929,57	0.359
	890-402-876-3		NUORGAMIN LOHKOKUNTA	844,4	0.054
	890-403-876-4		OUTAKOSKEN LOHKOKUNTA	695,31	0.408
	890-893-10-1		UTSIOKI, KARIGASNIEMI	325,39	1.172
	890-401-876-4		Vetsikon lohkokunta	187,11	0.216
	148-891-1-1		Lemmenjoen kansallispuisto	183,68	1.472
	148-893-12-1		ANGELI	172,63	1.033
	890-891-1-2		Piessuon-Luomusjoen soidensuojelualue	151,34	1.695
	148-893-14-1		LEMMENJOKI	81,62	0.000
	890-402-876-4		Rn:ot 2-4, 11:5 ym. vesialueet Pulmankijossa, Tenojoessa ym.	32,52	0.004
	148-407-62-0		AITAARA	26,24	1.354
	148-407-63-0		STAALUROVA	18,8	1.651
	148-407-64-5		Komsijavri	18,71	0.580
	148-407-876-24		RN:ot 24 ja 25 vesialueet Inarijoessa, Maantiejärvässä ja Vallanjärves	15,88	0.000
	148-407-64-4		Vuottasjärvi	15,44	0.807
	890-876-74-1		Tilojen 74:2-6 yht. vesialue Mierasjärvässä	14,6	0.252
	148-893-10-1		IIJÄRVI	13,84	2.000
	890-402-2-6		RAJAKENTTÄ	13,72	0.000
	890-401-49-10		Karggoladdu	13,62	1.999
	890-403-96-0		JOKIRANTA	13,25	1.062
	890-401-44-5		LEPPÄLÄ	12,93	0.134
	890-403-876-5		Rn:ot 57:6-7 vesialue Tenojoessa	10,75	0.344
	890-401-876-50		Mierasjärven yhteinen vesialue	9,55	0.000
	148-407-876-16		Talon RN:ot 17 vesialueet Inarijoessa	9,45	0.682
	890-403-95-0		JALTA-AJA	8,7	0.604
	890-403-876-6		Rn:ot 124-130 ja 55:4 yht. vesialueet Tenojoessa	8,6	0.367
	890-403-14-90		KOSKENPURO	8,4	0.102
	148-407-876-28		RN:ot 26 ja 27 vesialueet Inarijoessa, Vallanjärvässä, Suolisjärvässä y	8,34	0.000
	148-407-876-8		RN:ot 23:1-18 yht. Pieni Iivananjärvi	8,14	2.000
	890-401-49-1		KARILAMPI	7,41	0.000
	148-407-876-27		Talon RN:ot 12 vesialueet Inarijoessa	7,18	0.000
	148-407-876-19		Talon RN:ot 23 vesialueet Inarijoessa, Suuri Iivananjärvässä, Naunaka	6,77	0.865
	890-401-70-0		LOHISUVANTO	6,71	0.000
	890-403-876-1		Utsjoki-Yhteinen vesialue	6,69	0.342
	890-401-876-181		Rn:ot 69:0-1 yht. vesialue Tenojoessa	6,62	0.576
	890-401-75-0		KIEPPI	6,51	0.029
	890-403-876-7		Tanssijoen vesialue	6,02	0.000

890-401-72-0	KOIVIKKO	5,93	0.286
148-407-64-6	Autuus	5,61	1.983
890-403-93-0	BALKAT	5,01	1.088
890-401-71-4	GUOLBBA	5	1.005
890-403-56-3	Hiekkarannan vesialueet	4,82	0.211
890-403-56-4	Hiekkarannan vesialueet II	4,82	0.164
148-407-26-1	PURONSUU	4,3	0.717
890-403-13-54	Gádderássi	4,22	0.002
890-401-2-6	KEVONMÁKI	4,14	0.794
890-401-876-2	Rn:ot 91-93 vesialue Suoppajärvessä	3,95	0.000
890-403-66-7	KOLLEKÁDDI	3,94	1.264
890-403-92-3	PALKASJOKI	3,67	0.385
148-407-73-0	HANHILAMPI	3,63	0.000
890-402-876-5	24:2-4 vesialue Tenojoessa	3,6	0.000
148-407-26-2	PIKKULAMMENRANTA	3,59	0.090
890-403-876-2	Tilojen Rn:ot 71:8-9 vesialue Tenojoessa	3,58	0.000
890-401-49-15	Roavvi	3,49	1.996
890-403-876-8	Rn:ot 14 vesialue	3,3	1.564
890-401-35-8	Simppa	2,88	1.993
890-403-54-4	SEITALA	2,86	0.000
890-403-71-2	POHJOISPÄRNÄ	2,86	0.370
890-403-94-0	MOHKARASAJA	2,84	0.612
890-401-44-27	KEMPPAINENÄ	2,83	0.337
890-403-84-0	KITTILÄ	2,78	0.692
890-402-876-1	Rn:ot 25:1-3 Tenojoen vesialue	2,77	0.000
890-403-98-0	ROVAPAHTA	2,7	0.000
890-403-66-13	PISTO-OJANSUU	2,59	0.707
890-401-66-22	SEITAKIVI	2,39	1.984
890-402-20-1	KAKKURILAMPI	2,39	2.000
890-401-17-4	TSUOGGAJOKI	2,3	1.987
890-403-14-102	ROUVVENJARGA	2,26	1.098
890-403-83-0	SUHIAJA	2,25	0.000
890-401-12-28	Mantokoski II	2,1	1.981
890-403-86-0	HAAPA	2,05	0.312
148-407-876-26	Talon RN:o 11 vesialueet Inarajoessa, Vuomajoessa ja Puorresimijärve	2,02	0.000
890-402-24-1	Niitoladdu	2,01	1.206
890-401-73-0	KESÄRANTA	1,95	0.382
890-401-52-12	Guhkesláttu	1,95	1.992
890-401-89-0	JUNTTITÖRMÄ	1,95	0.901
890-401-52-11	Oaivvus	1,87	1.997
890-403-88-0	SOARVI	1,75	0.602
890-402-876-2	Rn:ot 36-37, 20:2 vesialue Tenojoessa	1,61	0.179

890-403-14-81	VUOEHPJÄRVI	1,55	2.000
148-407-64-2	HYLEKOSKI	1,46	0.003
890-401-85-0	NUORRI	1,45	1.577
890-401-17-10	Rávdoroggi	1,37	2.000
890-403-44-9	Giftaeadna	1,35	1.999
890-403-89-0	ALLAKUOLBBA	1,35	0.225
890-403-35-18	KIISAJÄRVI	1,28	2.000
890-895-2-2	Yleinen tie	1,28	1.680
890-403-71-13	LOHIPIRTTI	1,25	2.000
890-401-33-23	RIEKKOJÄRVI	1,18	1.978
890-401-52-13	Cearretláttu	1,13	2.000
890-401-76-0	SKERRI	1,11	0.614
890-403-14-148	Inarijoen Törmä	1,1	0.002
890-401-35-6		1,08	1.942
890-401-35-9	Nammaranta	1,07	1.977
890-401-35-12	Mantoniva	1,05	1.946
890-401-78-0	RINGI	1,05	0.075
890-403-13-55	Vuolleriská	0,98	0.005
890-403-14-72	BASE-GUOLBA	0,98	1.995
890-403-876-154	Talon 1 yhteinen Kamijoki	0,97	2.000
890-401-33-52	LUHBOTIEVVÄ	0,94	1.998
890-401-876-1	Rn:ot 47:8-10 yht. Sopolilampi	0,91	2.000
148-893-11-1	INARIN VALTIONMAA II	0,88	0.617
890-402-7-2	Aihtenuorri	0,86	1.946
890-401-52-15	EVALA	0,86	1.993
890-401-77-1		0,83	0.300
890-401-23-38	NJARGA	0,83	1.982
890-401-39-23	Kevonharju	0,82	1.940
890-403-61-4	Torvikangas	0,8	0.113
148-407-26-14	KAKKURILAMPI	0,77	2.000
890-403-71-22	KIVIRANTA	0,74	1.997
890-403-71-1	LAPINKÄMPPI	0,74	0.817
890-401-23-51		0,73	1.991
890-402-6-21	PAHTALAMPI	0,72	2.000
890-401-52-19	Gukcajeaggi	0,71	1.819
890-401-51-1	ROVARINNE	0,7	1.933
890-401-52-6	METSÄLAMPI	0,69	2.000
890-402-5-65	UUSI-PORVARI 4	0,68	2.000
890-401-42-4	TSIESKULJOKI	0,65	1.150
890-402-34-0	PUOLMAGJOHKA	0,65	1.772
890-401-19-25	KOSTEJÄRVI	0,65	1.993
890-401-39-18	Uhca Keavojavri	0,64	1.076

890-401-28-42	SANDRALA	0,64	2.000
890-403-26-10	RASSI	0,6	1.972
890-403-61-3	Torvikoski	0,58	0.019
890-401-52-16	Njårggat	0,57	1.644
890-403-13-56	Silbagnuolbba	0,57	0.000
890-401-74-6	Miersa	0,57	1.995
890-402-20-2	NEUVOLA	0,57	1.995
890-401-22-2	POARESSATKU I	0,56	1.935
890-403-14-76	SATTU	0,56	2.000
890-401-39-20	Kevonpahta	0,55	2.000
890-403-35-7	KIISA	0,54	2.000
890-401-21-27	Ailligaspuro	0,53	2.000
890-401-26-1	Geåsseaja	0,52	1.939
890-401-1-12	Rautuoja	0,52	2.000
890-403-13-57	Sitnu	0,51	0.004
890-402-1-5	UULANTILA	0,51	1.996
890-403-13-14	OJA	0,5	1.987
890-403-13-74	Laddu	0,5	1.987
890-401-19-43	MESIKKO	0,49	2.000
890-402-5-63	UUSI-PORVARI 2	0,49	2.000
890-401-97-0	KENESJÄRVI	0,49	0.206
890-402-5-66	UUSI-PORVARI 5	0,48	2.000
148-407-23-42	UNNA LADDU	0,47	2.000
890-401-101-6	JEAGIL	0,47	1.990
890-402-19-0	SIVULA	0,47	1.991
890-402-15-10	Suojelu-Kalddasnjålbmi	0,47	1.497
890-402-6-26	HARJULA	0,46	1.951
890-402-24-3	Issa	0,45	2.000
890-401-1-8	MIERASJÄRVI	0,44	2.000
890-401-52-4	VUOBMI	0,44	1.985
890-401-79-0	ORTA	0,44	0.417
890-402-15-8	VAPPULA	0,43	1.994
890-401-17-1	MÁKITALO	0,42	2.000
890-401-101-8	Hårtjåvri	0,42	2.000
890-403-14-75	VUOHPII	0,42	2.000
890-401-77-0	TIEVVA	0,41	2.000
890-403-13-58	Guohpperuvza	0,41	0.024
890-401-101-2	Cuoggadievvá	0,41	1.985
890-401-9-37	Låddeorru	0,41	2.000
890-403-30-67	KARTTIJOKI	0,41	2.000
890-401-19-46	MESIMARJA	0,4	1.744
890-402-13-13	NIEMELÄ	0,4	1.858

890-403-13-64	Karikasjokka I	0,4	1.924
890-403-14-131	AILLIGAS	0,4	1.867
890-402-6-15	KARETÖRMÄ 3	0,39	2.000
890-403-9-59	Buolvarläddu	0,38	1.994
890-403-64-1	Petterinpalsta	0,38	0.010
890-403-27-10	NIILEKSELÄ	0,35	1.933
890-401-28-11	VUOGUJARVI	0,35	1.983
890-401-73-2	Tilhi	0,34	0.000
148-407-63-1	Guhkesnjellu	0,34	0.000
890-401-5-23	KUNINKAANKIVEN TILA	0,34	0.998
890-403-13-68	Soitsar	0,33	1.874
890-403-35-4	PUULUSIKKA	0,33	2.000
148-407-27-24	EATNIEANA	0,31	2.000
890-401-1-1	BUVRI	0,31	1.999
890-401-74-5	Sávdnenjárğa	0,3	1.971
890-402-9-14	Skadja	0,29	1.948
890-402-6-28	KARETÖRMÄ 2	0,29	2.000
890-401-52-20	Mierasluoppal	0,28	2.000
890-402-45-2	KESÄMATKAJOKI	0,28	2.000
890-401-10-45	ERÄKORDSHAM	0,27	2.000
890-401-33-74	LATTU	0,27	2.000
890-402-24-4	PAJUKOSTE	0,27	2.000
890-403-1-6	KAMILJOENSUU	0,27	1.932
890-401-33-73	Bihcabáhcat	0,27	2.000
890-401-54-8	HIETALA	0,25	2.000
890-402-36-0	ANNALA	0,23	1.970
890-401-33-68	PAAVALLAMPI	0,23	2.000
890-401-6-15	LUOSSAGUOIKA	0,23	1.879
890-401-23-40	REÄTKÄ	0,23	1.951
890-401-28-54	HAUKINIEMI	0,23	2.000
890-401-104-1	BIERFFAL	0,23	1.972
890-401-17-3	UTSJOEN LOMPOLO	0,21	2.000
890-401-16-52	APAJARANTA	0,21	2.000
890-401-33-63	Báwvälläddu	0,2	2.000
148-407-17-43	HUTIHEITA	0,2	2.000
890-401-19-41	UTSKOSKI	0,2	1.931
890-876-64-1	Talon 64 yht. vesialue Inarijoessa	0,19	0.031
890-402-45-1	TIIRA	0,19	2.000
890-401-83-0	SORAHARJU	0,19	2.000
890-402-6-8	HAUKIPURO	0,17	2.000
890-403-37-1	AILLIGAS	0,17	1.989
890-403-34-10	NUORPI	0,17	1.969

890-403-22-21	VENCCEAJA	0,17	1.993
890-403-19-45	Boazogieddi	0,17	1.945
890-403-14-119	RUOVVE-GUOLBA	0,17	1.882
890-401-101-13	Cuokkaskaidi	0,16	2.000
890-403-14-61	LUOHTU	0,16	0.000
890-401-74-2	MÁKIPURO	0,16	1.951
890-403-19-37	Heargecohkka	0,15	1.557
890-403-7-22	JUTASAVU	0,15	2.000
890-401-101-3	BEAZIT	0,14	1.982
890-401-54-10	HENTERI	0,14	1.969
890-403-13-67	Guohcaohtimohki	0,13	0.508
890-401-28-9	EEROLA	0,13	1.984
890-403-14-63	UVDNOVUOPMI	0,13	0.056
890-403-30-78	TUNTURI	0,13	2.000
890-401-33-48	JOGAS 2	0,12	2.000
890-403-8-28	KAIVOJOKI	0,12	2.000
890-401-20-51	Fielbma	0,11	2.000
890-403-30-65	UNHOLA	0,11	2.000
890-403-14-121	Ruvvá	0,11	2.000
148-407-17-42	SOLISEVA	0,11	2.000
890-403-14-114	GUOLBBAN	0,1	2.000
890-403-1-5	KALLIORISKA	0,1	1.920
890-401-23-26	RIEKKOLA	0,1	1.945
890-401-45-5	TSUOGGA	0,1	1.894
890-403-14-60	GIETKKA	0,1	0.056
890-895-2-7	Yleinen tie	0,09	1.001
890-402-7-1	Renko	0,09	1.790
890-403-27-32	ROJA	0,09	2.000
148-407-103-0	TUPAVAARA	0,08	2.000
890-401-44-30	KENESTUPA	0,08	2.000
890-401-23-34	SKÁHPI	0,08	1.937
890-401-19-23	HEINÄLAMPI	0,08	1.998
890-402-43-0	KOIVULA I	0,08	2.000
890-401-878-16	Talon RN:o 16:38	0,07	2.000
890-403-24-15	AKUKOSKI	0,07	1.208
890-401-23-48	ÄIDINPESÄ	0,07	1.928
890-401-33-67	HAUKIJÄRVI	0,07	2.000
890-402-6-9	KOTATÖRMÄ	0,06	2.000
890-403-34-9	Joga Luohti	0,06	0.685
890-403-92-5	HANASJOKI	0,06	1.891
890-403-112-0	Johka Káddi	0,06	0.811
890-403-14-96			

890-403-30-74	PUORISKJEDDI	0,06	0,000
890-403-43-8	BOLNI I	0,06	2,000
890-403-43-19	PIILOLA I	0,06	2,000
148-407-17-44	NIMETÖN	0,05	2,000
890-401-23-11	SUAHKI	0,05	1,312
890-401-52-25	SKAIDI	0,05	2,000
890-403-14-59	SKIERRI	0,05	0,000
890-403-8-61	Kaskatallu I	0,05	2,000
890-401-28-10	RAILIO	0,05	1,984
890-401-101-5	BOHKI	0,05	1,797
890-401-40-13	LEENANSUO	0,05	2,000
890-403-27-15	TALVAS	0,05	2,000
890-403-15-8	AITTIJOKI	0,04	1,569
890-401-28-5	JUSSINRINNE	0,04	1,886
890-403-30-79	KUSTUNOJA	0,04	2,000
890-401-16-51	KALARANTA	0,04	1,999
890-403-43-13	PAADUS	0,04	1,926
890-895-2-5	Yleinen tie	0,03	0,909
890-403-66-6	VARPULA	0,03	2,000
890-401-16-44	LUOSSAGÄDDI	0,03	1,994
890-401-28-53	PIIOLAMPI	0,03	2,000
890-401-28-51	LAMMENRINNE	0,03	2,000
890-402-40-1	SIEDGA	0,03	2,000
890-403-14-87	GEASSE BAIHKI	0,03	1,705
890-403-15-3	ROVARINNE	0,03	1,928
890-401-9-8	GJEDDENJUNIS	0,03	1,894
890-403-13-29	MIKONPAHTA	0,03	2,000
890-403-12-34	Vårdemielli	0,03	2,000
890-403-13-65	Haukiranta	0,02	1,645
148-407-23-78	Napoli	0,02	2,000
890-895-2-4	Yleinen tie	0,02	0,614
890-403-26-2	PAHTAVAARA	0,02	1,811
890-403-15-44	AITTIJOKKA	0,02	1,254
890-403-66-10	SOLTSAROUTA	0,02	2,000
148-407-26-8	PIKKUJARVI	0,02	2,000
890-895-2-1	Karigasniemi-Näätämä	0,02	0,180
890-403-46-20	KUNTOLA	0,02	2,000
890-403-9-58	Pörönpelto	0,02	1,862
148-407-17-33	SOLUSJOKI	0,02	1,983
890-403-30-70	LAPINRINNE	0,02	2,000
890-402-5-80	KAAVANORTA	0,01	2,000
890-403-15-15		0,01	0,676

890-401-24-4	ROAVVEJOHASKI	0,01	2.000
890-402-5-79	LUMIRINNE	0,01	2.000
890-402-5-74	JOHANNA	0,01	2.000
890-402-28-0	KOSKELA	0,01	2.000
890-403-15-29	AILU	0,01	2.000
890-403-15-30	KYLMÄPURO	0,01	2.000
890-403-13-43	PISTOMUKKA	0,01	2.000
890-403-122-0	KALLE	0,01	1.998
890-403-66-1	SOLTSARJOKI	0,01	2.000
890-401-43-4	OLLILA	0,01	1.957
890-401-3-15	HANHELA	0,01	2.000
890-401-3-14	KULTAVAARA	0,01	2.000
890-402-5-73	ANDERS	0,01	2.000
890-402-5-75	KAJ	0,01	2.000
890-402-5-76	JOUNILA	0,01	2.000
890-403-15-25	PUROLA II	0,01	2.000
148-895-2-22	Angeli-Karigasniemi	0,01	0.296
890-403-8-58	Bädjeroawi I	0	2.000
890-403-15-11	KARRANNJARGA	0	0.000
890-403-15-4	PUROLA	0	1.035
890-402-5-78	KOIVIKKO	0	2.000
890-401-49-7	LOMPOLO	0	0.000
148-407-12-24	Savujärvi	0	2.000
890-891-1-4	Sammuttijängän-Vaijoenjängän soidensuojelualue	0	2.000

Tenojoen vesistöalueen raudun
kannanhoitosuunnitelma

Luonnos 19.2.2025

RT

M.H.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Rautu kylmien vesien kala	3
3. Tenojoen vesistön rautujärvet	4
3.1. Rautujärvien määrä	5
3.2. Rautujärvien korkeus ja koko	5
3.3. Rautujärvien kalasto	7
3.4. Raudun ja taimenen kasvu, ikä ja sukukypsyys	7
3.5. Kalojen loisista	11
4. Kalakantojen käyttö ja hoito	12
4.1. Kalaistutukset 1956–1986	12
4.2. Siirtoistutukset	13
4.3. Siirtoistutusten tulokset	16
5. Tunturiraudun kannanhoitosuunnitelma	17
5.1. Tavoite	17
5.2. Uhkatekijät	18
5.2.1. Elinympäristön muutos	18
5.2.2. Vedenlaatu	18
5.2.3. Veden lämpötila	18
5.2.4. Muut kalalajit	20
5.2.5. Kalastus	21
6. Rautukantojen järvikohtainen tila-arvio	22
7. Seuranta ja jatkotoimet	25
8. Kirjallisuus	25

RT

MU

1. Johdanto

Tenon kalatalousalueen vuonna 2023 vahvistetun käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteena on turvata alueen tärkeiden kalalajien elinvoimaisuus ja varautua ilmastonmuutoksen aiheuttamaan kalaston muutokseen. Käyttö- ja hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi tunturivesien rautu- ja taimenkannoille katsottiin parhaaksi laatia erillinen kantojen hoitosuunnitelma. Suunnitelma sisältää suositukset arvokkaiden rautu- ja taimenvesien hoidosta, kalastuksen järjestämisestä ja seurannasta. Suunnitelmassa arvioidaan ilmaston lämpenemisen vaikutusta ja kartoitetaan sen aiheuttamia uhkatekijöitä.

Tunturivesien rautu- ja taimenkantojen kalastusta on säädelty kalatalousalueen päätöksillä. Kalatalousalueen päätökset ovat koskeneet pyydysten käyttöä. Varsinaiset kalastusluvut myydään vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan toimesta. Nykyään rautu- ja taimenvesiä kalastetaan lähinnä vapakalastusvälineillä ja pilkkimällä, sillä verkkokalastus on kielletty valtaosassa tiedossa olevissa rautu- ja taimenvesissä.

Paikkakuntalaiset ovat voineet kalastaa kuntalaisen kalastusluvalla valtion vesialueilla ja osakaskuntien ja osakaskuntiin kuulumattomilla vesillä osakaskunnan tai vesialueen omistajan luvalla tai tilalle kuuluvalla erityisperusteisella kalastusoikeudella. Ulkopaikkakuntalaisille myydään kiintiöityjä viehekalastuslupia niihin vesiin, joissa yleiskalastukseen kuuluva onkiminen, pilkkiminen ja kalastus yhdellä vavalla ja vieheellä on kielletty. Ulkopaikkakuntalainen kiinteistön omistaja on myös voinut käyttää erityisperusteista kalastusoikeutta.

Taantuneita tai hävinneitä rautukantoja on hoidettu siirtoistutuksilla vuodesta 1987 alkaen. Istutuskalat on hankittu vesistöalueen sisältä. Muista vesistöistä istutuskaloja ei ole saanut tuoda vuoden 1986 jälkeen. Kalakantoja on seurattu koekalastuksin ja kalastajien omakohtaisten havaintojen perusteella.

Tämä suunnitelma koskee Tenon kalatalousalueeseen kuuluvia ja Tenojoen vesistöalueella sijaitsevia ja tiedossa olevia rautuvesiä, joissa esiintyy myös taimenta ja muita kalalajeja. Suunnitelmajärvien perus- ja kalastotietoja on kerätty ja julkaistu aikaisemmissa käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Kalastojen nykytilaa on selvitetty koekalastuksin ja haastatteleamalla kalastajia, joilta on saatu arvokkaita havaintoja ja perinteistä tietoa kalavesistä ja niiden kalastuksesta.

2. Rautu kylmien vesien kala

Rautu eli nieriä (*Salvelinus alpinus* (L.)) tunnetaan erityisesti arktisena kalalajina. Pohjoisilla alueilla kalaa kutsutaan yleisesti nimellä rautu, joka on peräisin saamenkielisestä rávdu-sanasta. Tässä suunnitelmassa käytetään nimeä rautu. Rautu on ainoa makean veden kalalaji, jolla on sirkumpolaarinen eli pohjoisnavan ympäri menevä levinneisyys. Rautua esiintyy arktisella, subarktisella ja lauhkeilla ilmastovyöhykkeillä. Suomessa rautua esiintyy hajanaisesti. Yhtenäisempi esiintymisalue sijaitsee Ylä-Lapissa kolmen pohjoisimman kunnan alueella Inarissa, Utsjoella ja Enontekiöllä.

Lajin sirkumpolaarinen levinneisyys, erilaiset ympäristöt ja olosuhteet ovat muovanneet siitä useita pääasiassa makeissa vesissä esiintyviä muotoja. Eri muodot ilmentävät ravinnon käyttöä ja elinympäristön valintaa. Samassa järvessä voi esiintyä useita raudun eri muotoja, jotka suosivat järven

PT

MA

eri alueita ja syvyyksiä. Parhaiten se viihtyy viileissä ja hapekkaissa vesissä, joissa on vain vähän muita kalalajeja. Useissa tundra-alueen järvissä ja napa-alueen merialueilla se on ainoa kalalaji, joka selviää pitkästä jääpeitteisestä jaksosta ja kylmyydestä. Sillä on myös paras lohikalajien kylmänsietokyky. Rautu sietää korkeita lämpötiloja huonommin kuin esimerkiksi lohi tai taimen.

Rautu on monipuolinen ravinnonkäyttäjä, joka on aktiivinen myös talviaikana. Rautu käyttää ravinnon etsimisessä muita lohikalajoja enemmän maku- ja kylkiviiva-aistia. Se voi hyödyntää ravintonaan eläinplanktonia ja pohjaeläimiä ja voi siirtyä käyttämään myös kalaravintoa. Rautukanta voi helposti kääpiöityä karuissa olosuhteissa, kun sopivia kutupaikkoja on riittävästi ja poikasilla ei ole vihollisia. Syynä kääpiöitymiseen tai pieneen kasvuun on ravinnon vähäinen määrä suhteessa kalojen lukumäärään. Ravinnon vähyyteen tai ravinnon saatavuuteen voi vaikuttaa myös kilpailu muiden kalalajien kanssa. Matalissa tunturijärvissä yksilökoko voi olla suuri, mutta yksilöiden määrä vähäinen. Yksilökoko ei ole riippuvainen geneettisestä perimästä; kääpiöitynyt rautu voi hyvissä ravinto-olosuhteissa lisätä painoaan moninkertaiseksi. Kääpiörautujen kasvun paraneminen on huomattu Ylä-Lapin eri alueilla suoritetuissa rautujen siirtoistutuksissa.

Raudun kasvu ja sukukypsyyden saavuttaminen riippuu kannan tiheydestä, ravinto-olosuhteista ja rautumuodosta. Kääpiökannat ovat esimerkki tiheästä kannasta, joille on tyypillistä nuorten kalojen hidas kasvu, sukukypsyyden saavuttaminen pienikokoisina ja kasvun pysähtyminen sen jälkeen. Huonoissa kasvuolosuhteissa raudut tulevat sukukypsiksi pienempinä. Raudut voivat kutea useamman kerran elinikänsä aikana, mutta voivat pitää yhden tai useamman välivuoden. Kutu tapahtuu syyslokakuussa, yleensä hiekka tai sorapohjalle. Poikaset kuoriutuvat seuraavana keväänä.

Tunturijärvien perustuotanto on yleensä pieni, johon vaikuttaa järven korkeus merenpinnasta. Tuotantokausi lyhenee korkeammalle mentäessä ja valuma-alueelta kertyy vähemmän ravinteita järveen. Eliöyhteisön monimuotoisuus ja lajimäärä ovat pieniä korkealla sijaitsevissa järvissä. Sen sijaan yhden lajin hyönteis- ja pohjaeläintuotanto voi olla huomattavaa sopivissa olosuhteissa. Rautu käyttää monipuolisesti käytettävissä olevia ravintovaroja. Ruokavalio koostuu eläinplanktonista, pohjaeläimistä, hyönteisistä ja kalaravinnosta mukaan lukien myös oman lajin yksilöt. Yksinomaan pelkästään rautua olevissa järvissä raudun eri muodot eroavat ravinnon käytön mukaan ja eri muodoilla on myös eri esiintymisalueet.

Ravinnon käyttöön liittyy kilpailu muiden kalalajien, yleisimmin taimenen, mateen, siian, harjuksen ja hauen kanssa, samasta ravinnosta. Ravintokilpailussa rautu joutuu yleensä väistymään ja siirtymään vähempiarvoiseen ravintoon tai joutuu muiden lajien ruuaksi. Muut kalalajit voivat aiheuttaa myös kokonaan rautukannan häviämisen. Tästä on esimerkkejä mm. Utsjoella tunturivesiin suoritettut siikaistutukset, jotka aiheuttivat rautukantojen taantumisia ja häviämiä.

3. Tenojoen vesistön rautujärvet

Skandinaviassa esiintyvien rautujen ydinalueen eteläraja kulkee Tenojoen vesistöalueella Karigasniemen kohdalla. Rautujärvien yhtenäisimmät esiintymisalueet sijaitsevat subalpiinisilla tai alpiinisilla vyöhykkeillä, joihin nousukat eivät enää pääse lasku-uomia pitkin. Näin on käynyt ilmeisimmin myös Tenojoen vesistössä, jossa rautuja on jäänyt nykyisiin tunturijärviinsä jäävirtojen ja jääjärvien avulla. Poikkeuksen tekevät joet ja niidet latvat, joissa kaloilla ei ole nousuesteitä. Näiden vesistöjen latvat lähes alkulähteisiin asti ovat monen eri kalalajin saavutettavissa.

PT

MH

3.1. Rautujärvien määrä

Raudun levinneisyystiedot perustuvat aikaisempien käyttö- ja hoitosuunnitelmien tietoihin, koekalastuksiin, kalastajien tiedonantoihin ja haastatteluihin. Nykyisten rautukantojen tilaa ja levinneisyyttä on arvioitu koekalastustietojen ja kalastajilta saatujen havaintojen perusteella. Kaikista alkuperäisistä rautujärvistä ei ole ollut saatavilla ajantasaisia tietoja.

Rautua tavataan kaikissa Tenojokeen laskevissa osavesistöissä Vetsijärven järviylänköä lukuun ottamatta. Vetsijoen vesistöalueen järviä ei ole kattavasti tutkittu, mutta on ilmeistä, että tällä koivikkoalueella olevat matalat, soilta vetensä saavat järvet eivät ole soveltu raudulle. Vaikka rautu vedenlaadun suhteen pärjäsikin, mutta runsaat siika-, -harjus, hauki-, ja ahvenkannat voimakkaampina syrjäyttäisivät raudun joka tapauksessa.

Tenojoen vesistöalueella (Suomen puoli) alkuperäisiä rautukantoja on rekisteröity 95 eri järvessä, joessa ja purossa. Alkuperäinen rautukanta on hävinnyt 17 eri järvestä. Osa rautukannoista on lopullisesti hävinnyt lähinnä siikaistutusten ja tehokkaan verkkokalastuksen takia. Rautua esiintyy paitsi varsinaisissa tunturijärvissä, niin myös jokien ja lähdepurojen latvoilla. Nämä jokien- ja purojen raudut ovat pienikokoisia 10–15 cm:n pituisia. Aikaisemmissa selvityksissä ja kansalaishavaintojen perusteella purovesien kantoja mainitaan olevan Kevojärveen laskevassa Rassijoessa, Kenesjärveen laskevassa Kenesjoessa, Tenojokeen laskevassa Äimäjoessa, Cuoggajoen, Kevojoen, Fiellujoen, Kamajoen, Madjoen, Akujoen, Njavgoaivijoen ja Nuvvusjoen latvoilla (Mattsson, 1995). Kaikista edellä mainitusta purovesien kannoista ei ole olemassa varmennettua tietoa. Myös muista korkealla sijaitsevista puroista on mahdollista löytää uusia kantoja. Rautukantoja on elvytetty 1980-luvun loppupuolelta asti suorittamalla tuhoutuneen rautukannan palautus- ja täydennysistutuksia. Palautus ja tuki-istutuksia on tehty sekä alkuperäisiin että uusiin järviin. Siirtoistutuksista kerrotaan tarkemmin kappaleessa 4.2.

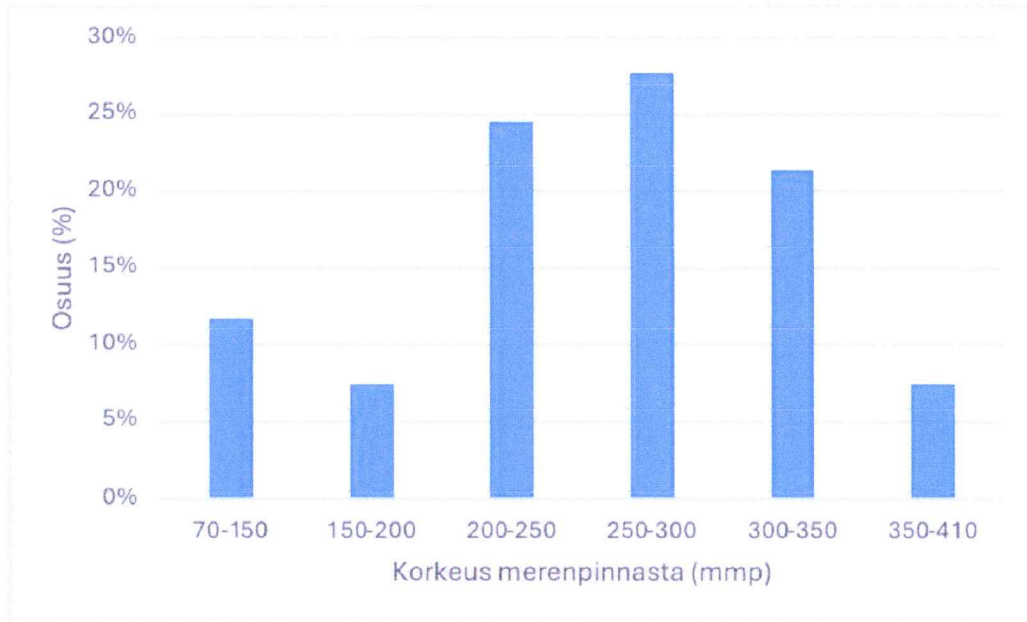
Tenossa, varsinkin sen alaosissa tavataan merirautua, mutta merirautukannat ovat viime vuosikymmeninä taantuneet. Tenoon laskevien sivujokien jokijärvissä merirautua ei käytännössä enää tavata. Sitä vastoin Inarijärven raudun (isonieriä) istutusten jälkeen Utsjoen jokijärvistä on saatu kookkaitakin saaliskaloja. Istutuskalojen (isonieriä) luontaisesta lisääntymisestä on viitteitä. Pulmankijärveen on istutettu sekä Inarijärven rautua että Pohjois-Amerikasta peräisin olevaa harmaanieriää. Istutusten jälkeen Pulmankijärvestä on saatu kookkaita saaliskaloja (milloin viimeksi?). Jokijärvien kalastoista ei ole saatavilla lohta lukuun ottamatta ajantasaisia tietoja. Tässä suunnitelmassa ei käsitellä Tenon ja Inarijoen eikä Utsjoen jokijärvien kalakantoja.

3.2. Rautujärvien korkeus ja koko

Tenojoen vesistön rautujärvet, jokijärviä lukuun ottamatta, sijaitsevat 100–400 metrin korkeudella merenpinnasta (kuva 1). Valtaosa järvistä sijaitsee yli 200 metrin korkeudessa. Vardoaijärvi on ainoa yli 400 m:n korkeudella sijaitseva järvi. Paljakkapuroissa rautuja voi olla lähes 500 m:n korkeudessa.

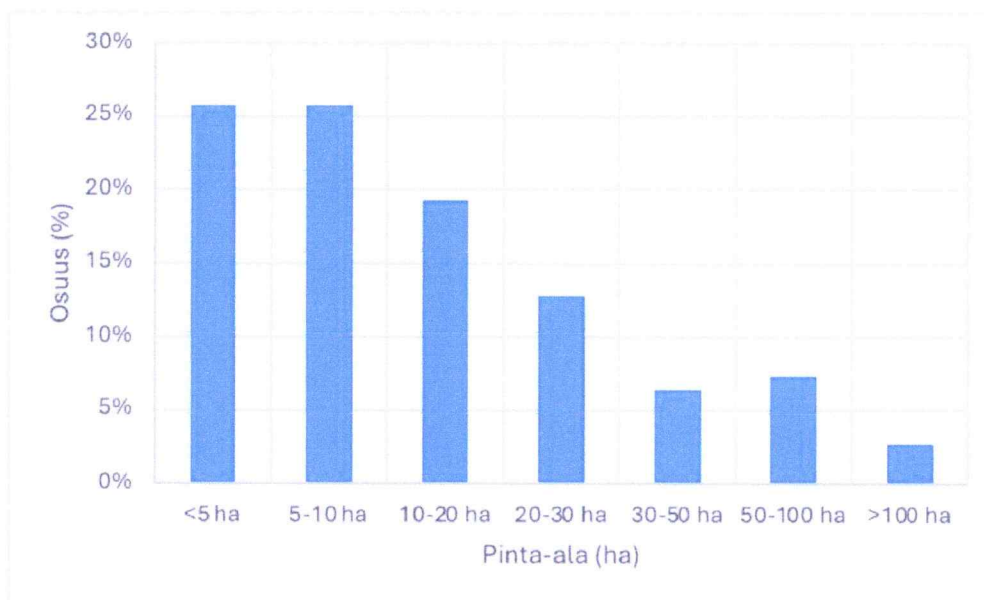
PP

MU

Kuva 1. Alkuperäisten rautujärvien korkeus merenpinnasta (n=94)

Tenon vesistöalueen vedet luokitellaan EU:n luonnonmaantieteellisessä aluejaossa alpiinisiin järviin. Vesistöjen latvavoilla sijaitsevat tunturijärvet ovat yleensä pienehköjä ja suhteellisen matalia (kuva 2). Ne rajautuvat tavallisesti tunturikoivikoihin ja -kivikoihin, tunturikankaisiin, pensaikoihin sekä soihin ja -kosteikkoihin. Ranta-alue on yleensä kapea. Kallio-, kivikko- ja lohkarerannat ovat yleisiä, toisinaan myös sora- ja hiekkarannat. Hienojakoiset rannat ovat harvinaisia. Lasku- ja tulouomat ovat yleensä pikkujokia ja puroja. Yli puolet järvistä on alle 10 hehtaarin kokoisia (kuva 2). Järvien syvyyksiä on mitattu vesinäytteiden ottamisen ja koekalastusten yhteydessä. Ilmakuvista voidaan myös päätellä joidenkin järvien syvyyksiä.

Kuva 2. Alkuperäisten ja siirtoistutusjärvien kokojakauma (n=109). Mukana ei ole jokijärvet.

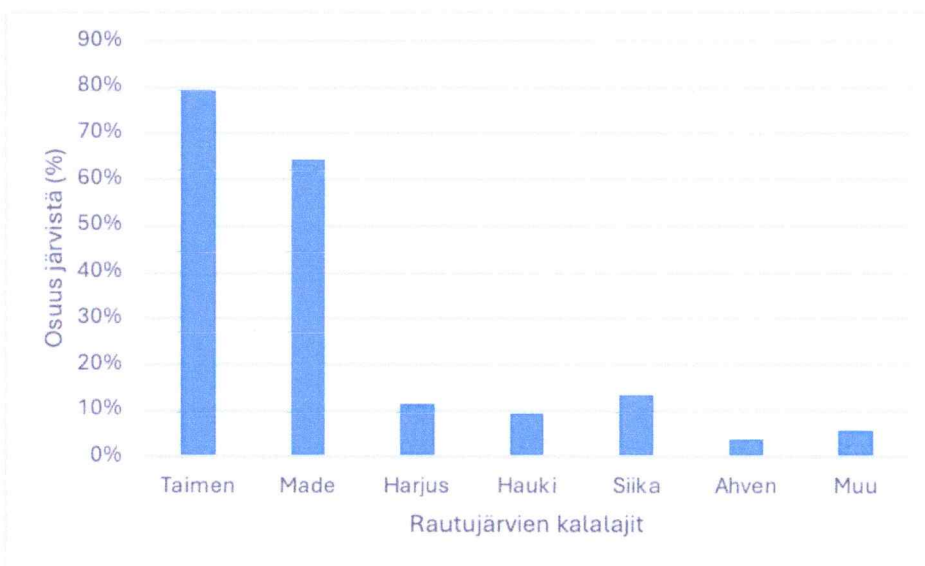
MH ER

3.3. Rautujärvien kalasto

Tenojoen vesistössä vakinaiseen kalastoon kuuluu 14 eri lajia. Näiden lisäksi nykyään tavataan mm. kyttyrälohta. Lohi, taimen, rautu ja siiat eri muotoineen ovat yleisiä kaikissa Tenojoen vesistön osissa. Varsinaisia tunturivesiin sopeutuneita lajeja on yleensä kuitenkin vain 2–5 lajia. Yksittäisen järven lajimäärään vaikuttaa myös järven koko siten, että kalalajien lukumäärä kasvaa järven koon ja syvyyden mukaan.

Nykyinen kalasto on levittäytynyt viimeisen jääkauden jälkeen. Rautua pidetään ensimmäisenä lajina jääkauden jälkeen, jolloin se saapui vetäytyvän mannerjään sulamisvesissä. Muut kylmiin vesiin sopeutuneet kalalajit seurasivat perässä. Rautu on kuitenkin harvoin ainoa kalalaji Tenojoen vesistön tunturijärvissä. Yleisimmät raudun kumppanit ovat taimen ja made (kuva 3). Tutkituissa alkuperäisissä rautujärvissä taimenta esiintyi lähes 80 prosentissa ja madetta 64 prosentissa järvissä.

Siikaa ja rautua luontaisesti samassa järvessä esiintyy vain jokijärvissä ja niiden latvoilla esimerkiksi Kevo- ja Utsjoessa. Siika ja rautu voivat elää samassa järvessä silloin kun järvi on riittävän suuri ja syvä. Alun perin siikaa ei ollut niissä tunturijärvissä, joissa esiintyi rautua, ennen kuin niitä istutettiin. Istutettu siika olikin suurin syy raudun syrjäytymiseen ja sukupuuttoon kuolemiseen useissa eri järvissä. Siika on vahvempi ravintokilpailija ja sen lisääntymiskapasiteetti on korkea. Alkuperäinen rautu sinnittelee kuitenkin istutetun siian kanssa esimerkiksi Luomusjärvissä, joissa ennen siikaa oli elinvoimainen rautukanta. Raudut ovat kuitenkin loisten vaivaamia ja huonokuntoisia. Istutettu siika ei ole onnistunut kokonaan syrjäyttämään rautua myöskään Nuorgamin alueella Skaidejärvestä, molemmista Mustajärvistä ja Pulmankijärven Vuolimus ja Kaskamus Skaidejärvistä. Harjus on yleinen jokivesissä, mutta varsinaisissa rautujärvissä harjuksen ja raudun luontaisia kantoja esiintyy vain Vuogojärvessä ja Uhtsa Vuogojärvessä.

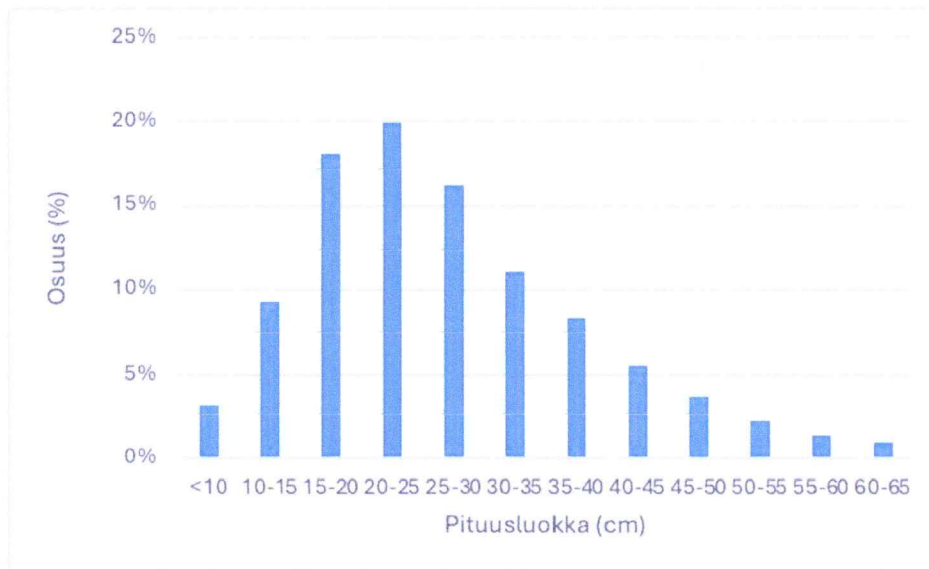
Kuva 3. Kalalajien osuudet raudun lisäksi koekalastusjärvissä 1980-2024 (n=54)

3.4. Raudun ja taimenen kasvu, ikä ja sukukypsyys

Koekalastusjärvien rauduista yli 50 % oli 15–30 cm:n pituisia (kuva 4). Näiden kalojen ikä vaihteli 3–6 vuoteen. Yli 30 cm:n pituisten kalojen osuus vähenee tasaisesti ja kasvu loppuu 64 cm:n. Eniten oli 6-

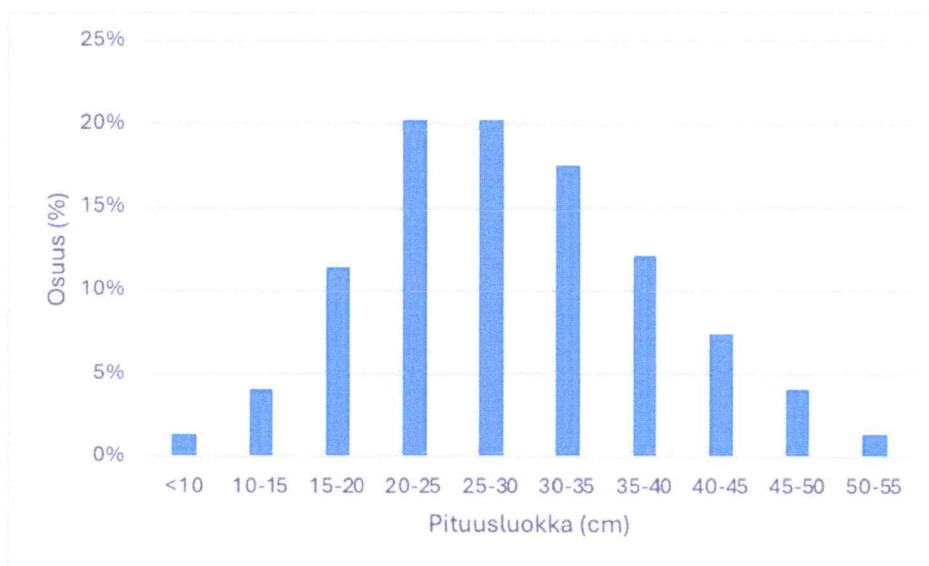
PT MH

vuotiaita kaloja ja alle 10-vuotiaita kaloja on enää alle 5 %. Pitkäikäisimmät rautuyskilöt saavuttivat 15-vuoden iän Pajimus Skaidejärven ja Pirkejärven.

Kuva 4. Koekalastuksissa (2000-2024) saatujen rautujen pituusjakauma (n=814)

Taimenista vastaavasti 58 % sijoittui 20–35 cm:n pituusluokkaan (kuva 5). Nämä kalat ovat 3–7 vuoden vanhoja. Eniten oli 4-vuotiaita kaloja. Yli 10-vuotiaita kaloja oli enää alle 5 %.

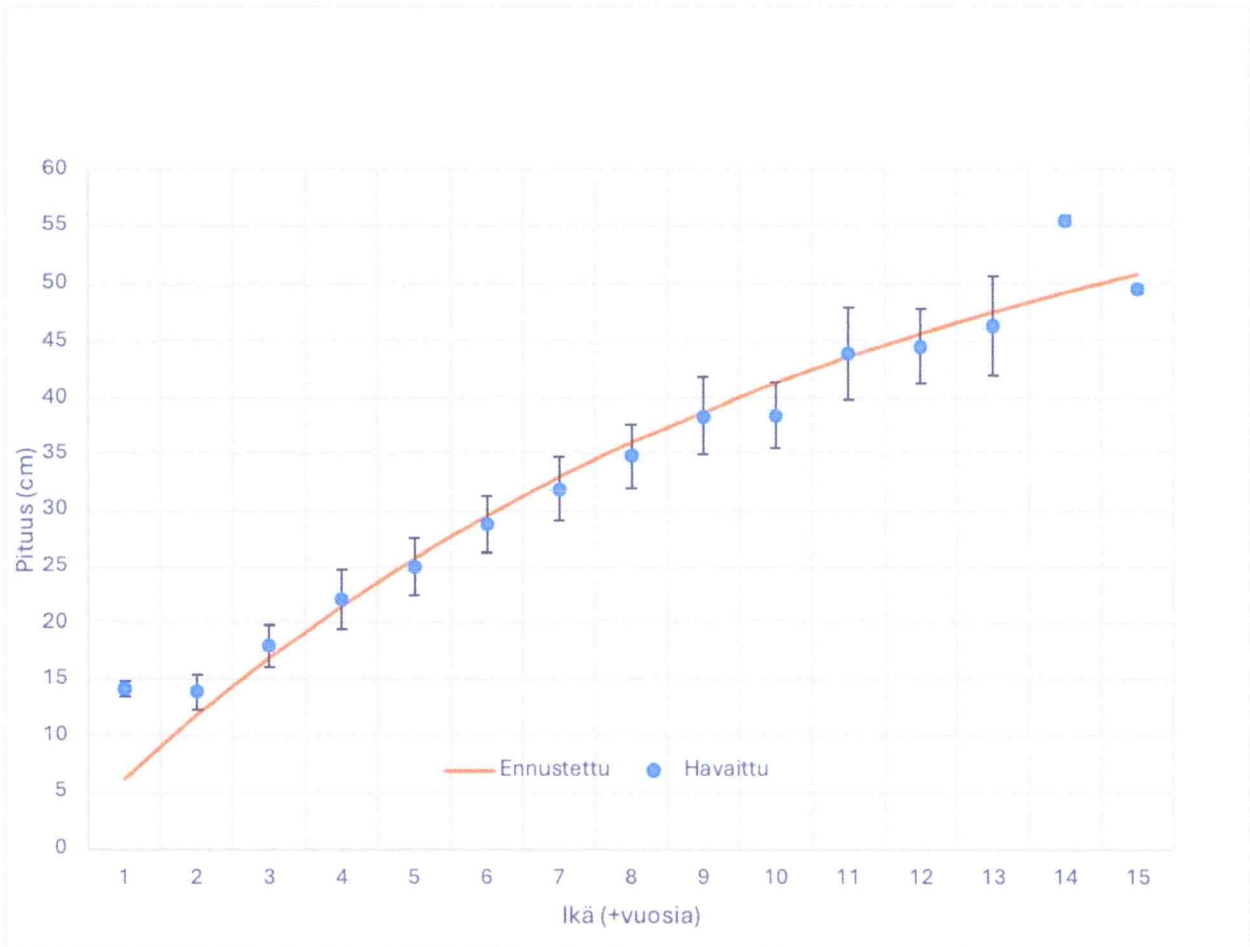

Kuva 5. Koekalastuksissa (2000-2024) saatujen taimenien pituusjakauma (n=392)

Tenojoen vesistöalueen raudut kasvavat suhteellisen tasaisesti (kuva 6). Viisivuotiaiden kalojen keskipituus oli 25,1 cm ja kuusivuotiaiden 28,7 cm. Pituuskasvua tapahtuu koko elinkaaren päähän saakka, jonka yli 90 % rauduista saavuttaa 10- ikävuoteen mennessä. Raudun ikä ja kasvu vaihtelevat kuitenkin laajasti alueittain ja järvittäin. Kuoppilasjärven ja Ganeslattun kääpiötynneet raudut olivat keskimäärin vain 3-vuotiaita. Vuosien 1980-1986 koekalastuksissa kuudentoista Utsjoen rautujärven vastaavan ikäisten (5+) rautujen keskipituus oli 25,6. Rautujen kasvussa ei näytä tapahtuneen oleellista

PT   MT.

muutosta reilussa 40 vuodessa. Tenon vesistön raudut ovat suhteellisen lyhytikäisiä verrattuna esimerkiksi Kanadan arktisen alueen rautuihin, jotka voivat saavuttaa yli 30 vuoden iän.

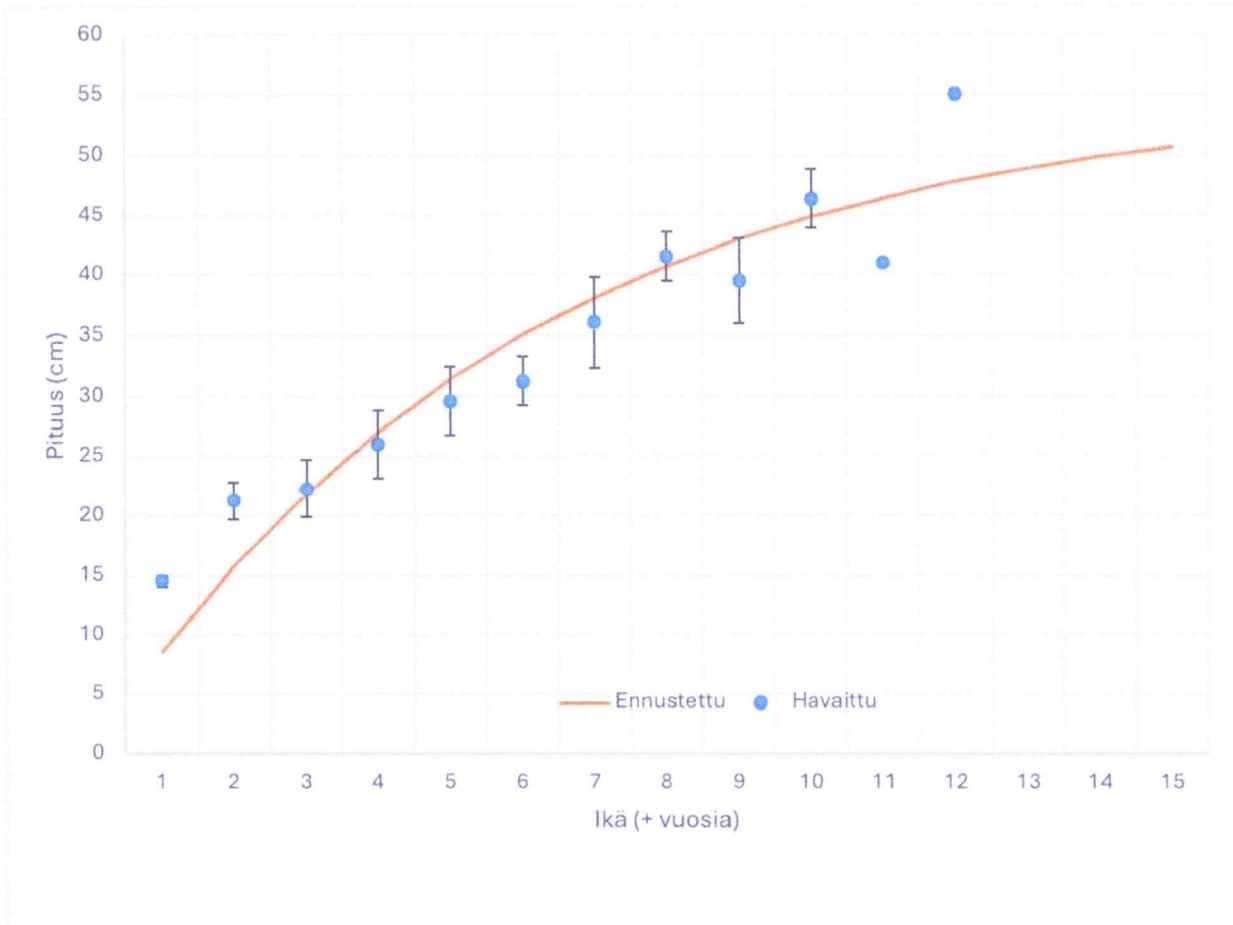

Kuva 6. Koekalastusjärvien rautujen ikäryhmittäin havaitut keskimääräiset pituudet, pituuden keskihajonta ja von Bertalanffyn ei lineaarisella kasvumallilla ennustettu kasvu (n=814)

Viisivuotiaiden taimenien keskipituus oli 29,1 cm (Kuva 7). Kasvu jatkuu noin 10 ikävuoteen saakka. Tunturijärvet ovat usein suhteellisen suljettuja ympäristöjä, vaikka niihin laskee tai niistä lähtee puroja ja jokia. Taimenet ovat sopeutuneet niukkaan ravintoon kuten raudutkin ja se näkyy kasvussa. Kookkaammaksi kasvavat järvi- ja meritaimen petokaloina käyttävät muita kaloja ravinnokseen. Tunturitaimen näyttää luottavan enemmän pohjaeläimiin eikä niinkään siirry kalaravintoon. Tunturitaimenet kasvavat harvoin riittävän suuriksi saavuttaakseen kalastuslaissa säädetyn 50 cm:n alamitan.

PT

MLL-

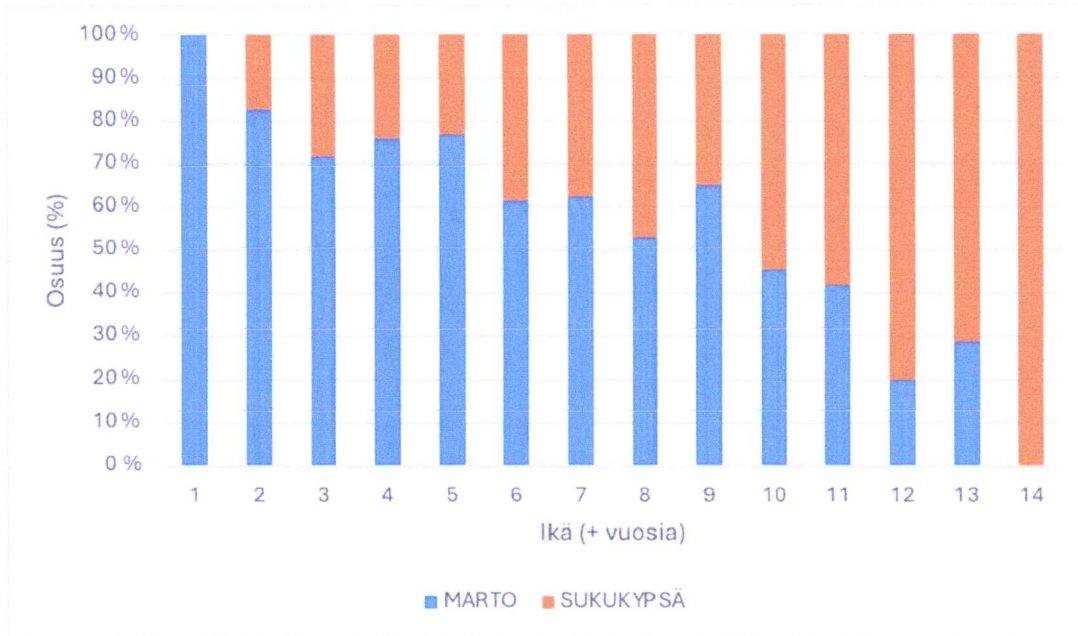

Kuva 7. Koekalastusjärvien taimenien ikäryhmittäin havaitut keskimääräiset pituudet, pituuden keskihajonta ja von Bertalanffyn ei lineaarisella kasvumallilla ennustettu kasvu (n=392)

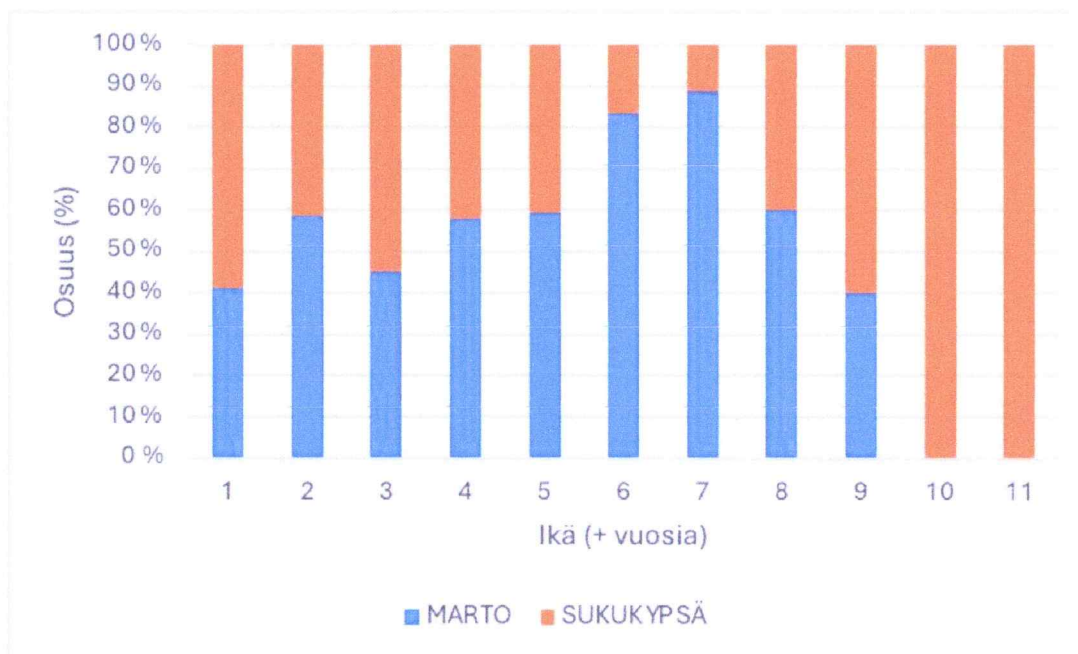
Sukukypsyyden saavuttamisikä vaihtelee kalalajeittain. Kalakannan arvioidaan saavuttaneen sukukypsyyden silloin, kun näytekaloista 50 % on sukukypsiä. Sekä raudun että taimenen koiraat tulevat sukukypsiksi noin vuotta nuorempina kuin naaraat. Naarasraudut saavuttavat sukukypsyyden keskimäärin 6- vuotiaina ja 30 cm:n pituisina (Kuva 8). Koirasraudut tulevat sukukypsiksi 5- vuotiaina ja ovat silloin noin 27 cm:n pituisia. Järvikohtaiset erot ovat suuria. Esimerkiksi Kuoppilasjärven ja Ganesladdun kääpiöraudut kutevat ensimmäisen kerran jo kahden vuoden ikäisenä, mikä on tavallista ylitiheissä rautuyhteisöissä.

Taimenet tulivat kutukypsiksi hieman nuorempina ja pienempinä rautuihin verrattuna (Kuva 9). Koirastaimenet tulevat sukukypsiksi keskimäärin 3–4-vuotiaina ja naaraat sukukypsiä 5-vuotiaana. Sukukypsät taimenet ovat keskimäärin 25–35 cm pituisia.

RT MH

Kuva 8. Koekalastusjärvien rautujen sukukypsyyden ikäluokittain (n= 659)

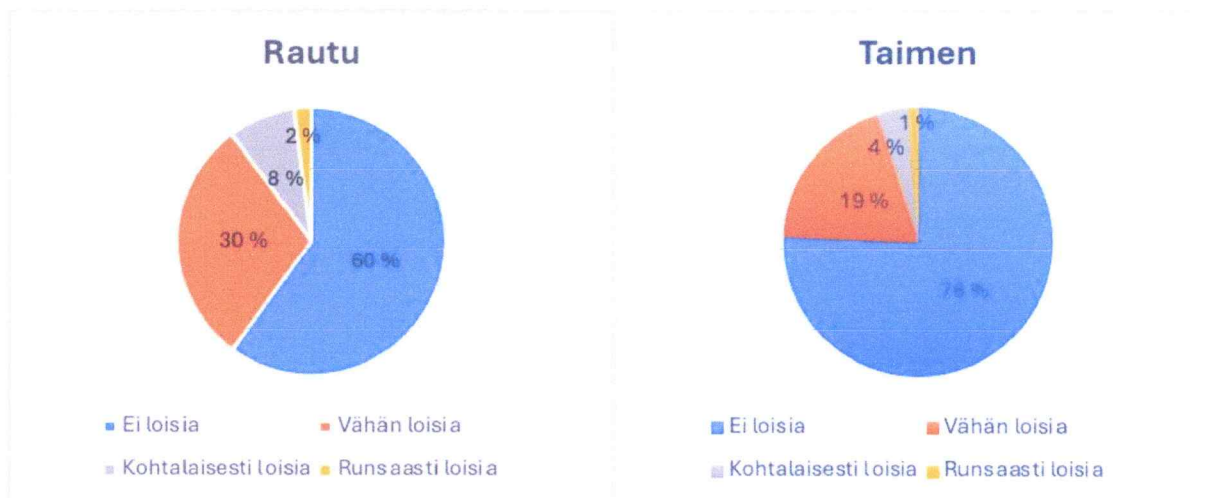
Kuva 9. Koekalastusjärvien taimenien sukukypsyyden ikäluokittain (n= 350)

3.5. Kalojen loisista

Loiset kuuluvat luonnollisena osana kalojen elämään. Ne voivat olla kalan suoliston tai sisäelinten pinnassa, niiden sisällä, lihaksessa, kiduksissa tai ihon pinnalla. Kalassa havaittavat loiset voivat olla mm. toukkia, pitkiä lankamaisia matoja tai kovia pallomaisia kystoja. Ne käyttävät kalaa hyödykseen ja aiheuttavat sille haittaa. Kalakannan tiheys, kalan kunto ja kalan käyttämä ravinto vaikuttavat esiintymismääriin. Suurina esiintyminä loiset voivat häiritä kalan kasvua ja lisääntymistä.

ET MH

Koekalastusten yhteydessä tehtiin havaintoja loisten esiintymisestä. Tutkituista kaloista arvioitiin loisten määrää etupäässä kalojen iholta ja ruumiinontelosta 0–3 ulottuvalla asteikolla (Kuva 10). Arviointi tehtiin silmämääräisesti. Loisia esiintyi runsaimmin suolistossa ja ruumiinontelossa. Tutkituista kaloista yli puolet havaittiin puhtaiksi. Eniten havaittiin heisimatoihin kuuluvia ja ruumiinontelon pinnalla esiintyviä loppilapamadon (*Diphyllobothrium dendriticum*) ja sukeltajasorsan lapamadon (*Diphyllobothrium ditremum*) toukkia. Kalojen suolessa esiintyviä heisimatoja (*Eubothrium salvelini* ja *Proteocephalus exiguus*) myös esiintyi. Sitä vastoin kalojen lihaksissa esiintyvää haukimatoa (*Triaenophorus crassus*) ei huomattu tutkituissa kaloissa. Lihaksessa olevaa haukimatoa ei huomaa helposti silmämääräisesti. Ruumiinontelossa ja suolessa esiintyvät loiset poistuvat perkeiden mukana, joten niistä ei ole haittaa kalan ruokakäytölle. Raudut olivat hieman enemmän loistuneita kuin taimenet. Loisten leviämistä voi vähentää estämällä kalanperkeiden joutumisen loppien tai vesilintujen ulottuville. Perkeiden siivoaminen eläinten ulottuville on myös tärkeää, sillä ne voivat tarttua kotieläimiin raa’asta kalasta. Kalanperkeet tulisikin haudata tai kompostoida.

Kuva 10. Loisten esiintyminen koekalastusjärvien rauduissa (n=765) ja taimenissa (n=363).

4. Kalakantojen käyttö ja hoito

4.1. Kalaistutukset 1956–1986

Tenojoen vesistöalueella alkuperäiset rautukannat olivat hävinneet kymmenistä järvistä 1980-luvulle tultaessa. Kantojen häviämiseen olivat vaikuttaneet useat eri syyt. Utsjoen tunturivesien kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa 1982 ja 1987 merkittävimiksi syiksi mainitaan siikaistutukset ja tehostunut pyynti⁸. Siian lisäksi istutettiin myös Inarijärven alkuperäisiä isonieriöitä ja Juutuanjoen alkuperäisiä järvitaimenia. Inariin oli vuonna 1951 perustettu kalanviljelylaitos, josta näiden Tenojoen vesistöalueelle vieraiden kalalajien istutukset aloitettiin vuonna 1956. Siikaa istutettiin aluksi vastakuoriutuneina poikasina ja hedelmöitettyinä mätinä, myöhemmin myös kesänvanhoina poikasina. Inarin isonieriää istutettiin vastakuoriutuneina poikasina. Istutukset tehtiin keväällä tai heti kesän alussa, jolloin kalanpoikaset kuoriutuivat kalanviljelylaitoksella. Isonieriän poikasista istutettiin varhaisen kuoriutumissajakohdan takia monesti järvissä oleviin sulapaikkoihin. Siika, nieriä ja taimenistutuksia tehtiin 140 järveen ja ne jatkuivat aina vuoteen 1986 asti. Istutustoiminta oli suurimmaksi osaksi suunnittelematonta. Mikä johti muun muassa päällekkäisten istutusten

Handwritten signatures or initials in blue ink.

suorittamiseen ja alkuperäisen kalakannan heikkenemiseen tai jopa kokonaan häviämiseen. Tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon saalista kalan lihan muodossa. Istutusten tuloksena siika kotiutui useisiin rautujärviin. Siika voimakkaampana kilpailijana syrjäytti raudun ja onnistui useissa tapauksissa myös muodostamaan luontaisesti lisääntyvän kannan. Istutettuja siikoja kalastettiin tehokkaasti ja samalla myös alkuperäiset raudut ja taimenet joutuivat kalastuksen kohteeksi. Moottoriajoneuvojen yleistymisen ja tehokkaat monofiiliverkot tehostivat pyyntiä ja saaliin kuljettamista. Kymmenien järvien alkuperäiset kalakannat joko tuhoutuivat tai taantuivat. Inarin isonierää istutettiin laajasti vuosina 1963–1980 noin 40 eri järveen. Tunturijärviin istutettu isonierää ei yleensä menestynyt. Tsuomasjärven ja Stuurra Ravdojärven (Petsikko) istutusperäiset nieriät kasvoivat tosin hyvin, mutta eivät lisääntyneet. Sitä vastoin Utsjoen järvilaajentumiin ja Pulmankijärveen istutettujen nieriöiden lisääntymisestä on viitteitä.

4.2. Siirtoistutukset

Kalojen istutukset muista vesistöistä Tenojoen vesistöalueelle kiellettiin vuoden 1986 jälkeen ja niiden aiheuttama uhka väistyi. Sen sijaan verkkokalastus, tehostunut maastoliikenne, ilmaston lämpeneminen ja veden laadun muutokset uhkaavat koko ajan rautukantoja koko Ylä-Lapin alueella.

Hävinneiden rautukantojen palauttaminen ja elvyttäminen aloitettiin 1980-luvun lopulla. Tunturijärviin asetettiin verkkokalastuskieltoja ja rautukantojen palauttaminen aloitettiin siirtoistuttamalla niitä järviin, joista rautukanta oli hävinnyt tai taantunut. Siirtoistutuksia tehtiin myös vesiin, joissa alun perin ei ollut rautua. Siirtoistutuksella tarkoitetaan, että istutuskaloja ei hankita kalanviljelylaitokselta. Istutuksissa käytetään paikallisia, maantieteellisesti mahdollisimman lähellä olevia kantoja, joiden sekoittamista vältetään.

Tavoitteena oli palauttaa 1) muiden kalojen istuttamisen takia tai ylikalastuksen takia hävinnyt tai taantunut rautukanta 2) suojella alkuperäisiä ja sekoittumattomia rautukantoja 3) vähentää alkuperäisten rautuvesien kalastuspainetta ja samalla kehittää lisääntyvälle vapaa-ajan kalastukselle uusia, helposti saavutettavia kalastuskohteita, jotka palvelisivat myös kalastusmatkailua. Kalakannan palauttaminen tarkoittaa, että istutuskalat lisääntyvät ja siten syntyy luonnonvarainen kalakanta, jota ei tarvitse kalaistutuksilla tukea. Istutusten ja siirtojen yhteydessä on aina loisten ja tautien leviämisen vaara. Kuitenkin uusien rautuvesien luomista (perustamista) voidaan pitää kannattavana erään paikoin, jopa kiireellisenä kantojen suojelutyönä. Kalatautien leviämisen estämiseksi istutuksia on tehty kontrolloidusti maa- ja metsätalousministeriön ja Lapin ELY-keskuksen ja myöntämällä luvilla. Lohikantojen suojelemiseksi istutuksia on tehty lohen nousualueiden ulkopuolella.

Siirtoistutusten tuloksellisuutta selvitettiin kymmenen vuoden jälkeen istutusten alkamisesta. Silloin istutuksia oli suoritettu 20 järveen kahdeksasta eri emokalajärvestä. Tulosten perusteella yli puolet suoritetuista istutuksista katsottiin onnistuneen hyvin tai kohtalaisesti. Tärkein onnistuneita istutuksia yhdistävä tekijä oli muiden kalalajien aiheuttaman kilpailun tai saalistuksen vähäisyys. Istutusten katsottiin epäonnistuneen järven mataluudesta johtuvasta happikadosta, hauen, ahvenen tai harjuksen kilpailun tai predaation vuoksi. Verkoilla tapahtuvaa salapyyntiä oli myös kohdistunut hoitovesiin. Selvityksessä ei verrattu eri rautumuotojen kasvua tai soveltuvuutta istutuksiin eikä ennustetun ilmastonmuutoksen aiheuttamaa vesistöjen lämpenemisen vaikutuksia. Istutuksia jatkettiin 2000-luvulla siirtoistutuksia koskevan tutkimusraportin suositusten mukaisesti. Istutuksien suunnittelussa tuli ottaa huomioon järven fysikaaliset olosuhteet (syvyys ja kutualueet), ajantasaiset tiedot veden kemiallisista ominaisuuksista ja muut kalalajit. Istutuksiin käytettiin sekä kääpiökantoja että myös

kookkaammaksi kasvavia muotoja. Istutustulokseen voi siten vaikuttaa myös siirtokalojen alkuperäinen ekologinen muoto.

Vuosina 1998–2000 toteutettiin hanke ”Utsjoen tunturivesien kalakantojen hoito ja ympäristön hoito” Tässä Leader-rahoitteisen Utsjoen kunnan, osaskaskuntien ja Metsähallituksen yhteishankkeessa kartoitettiin sekä uusia että hoidon tarpeessa olevia vesiä. Tavoitteena oli alkuperäistä kantaa olevien rautukantojen palauttaminen, tukea taantuneita kalakantoja ja parantaa kalastusmatkailun edellytyksiä kehittämällä ja ohjaamalla kalastusmatkailun edellytyksiä. Käytännössä kalavesiä kunnostettiin vähentämällä liian tiheitä kalakantoja, siirtämällä kaloja vesiin, joista ne oli hävinneet tai taantuneet ja suorittamalla kalasto- ja elinympäristöselvityksiä. Osalle vesiä laadittiin ympäristönhoitosuunnitelma, jonka tarkoituksena oli estää luonnon liiallinen kuluminen. Hankeaikana siirtoistutettiin lähes 3700 rautua, siikaa ja harjusta. Rautuja siirrettiin 16 eri järveen, siikojia yhteen järveen (Kivijärvi) ja harjuksia myös yhteen järveen (Hannujärvi). Hankkeeseen kuului myös hoitopyyntejä, jotka kohdistettiin järviin, joissa istutettu siika oli syrjäyttänyt raudun. Hoidon kohteena olivat Nuorgamin Skaidejärvi, Iso Mustajärvi ja Sulaojan Hannujärvi Karigasniemellä. Skaidejärveen ja Hannujärveen siian vähentämisen jälkeen siirtoistutettiin rautuja ja Hannujärveen myös harjusta. Iso Mustajärven osalta tavoitteena oli parantaa istutetun siian kokoa ja kuntoa. Hoitopyynnissä saatuja siikojia siirrettiin Kivijärveen.

Kaikkiaan Tenojoen vesistöalueella vuonna 1987 aloitettuja raudun siirtoistutuksia on tehty 36 eri järveen vuoteen 2021 mennessä (Taulukko 1). Näistä järvistä 13 on alkuperäisiä rautujärviä. Siirtokaloja on hankittu 21 eri järvestä ja joesta. Raudun lisäksi on siirretty siikojia, taimenia ja harjuksia. Siirtokaloja on pyydetty verkoilla, rysillä, nuotalla, merroilla ja pilkillä. Siirtokalojen hankkimiseksi on myös järjestetty pilkkikilpailuja osakas- ja kyläkuntien ja Metsähallituksen yhteistyönä. Pyytämisen jälkeen kalat on siirretty verkkosumppuun rauhoittumaan ja lepäämään pyynnin rasituksista ja odottamaan kuljetusta. Sumputtamisen jälkeen kalat on pakattu yleensä happipakkauksiin ennen niiden siirtämistä. Siirrot on tapahtuneet moottorikelkoilla, maastoautoilla, mönkijöillä ja lentokoneilla sekä sulanmaan että lumikelien aikana. Siirtokalat ovat olleet keskimäärin 50–200 g:n painoisia ja osa kaloista on ollut sukukypsiä yksilöitä.

Handwritten signatures:

Taulukko 1. Raudun, taimenen, siian ja harjuksen siirtoistutukset 1987–2021. Punaisella merkityt järvet ovat alkuperäisiä rautujärviä.

Istutusjärvi	Istutuskalojen alkuperä	Istutusvuodet	Määrä kpl
RAUTU			
Ahkojavri	Basejavri (Luomusjärvet), Rusjohka	1998-2021	2408
Allamarasjavri	Basejavri	1999	99
Bajimus Sieiddejavri	Varddoajjavri	1999-2000	257
Bajimus Skaidejavri	Farppaljavri, Oaggustanjavri	1996-2000	402
Biejasjavri (alempi)	Basejavri	2000	130
Bistujavri (Pistonjärvi)	Basejavri	1999	271
Cuocohanlattu (Seisontalampi)	Vadaid Ravdojavri	2011	50
Cuohkatanladdo (alempi)	Basejavri	1994-1996	286
Cuohkatanladdo (ylempi)	Basejavri	1994-1996	586
Cuonjajavri (Pesemäjärvi)	Basejavri	1994-2021	884
Galgojohladdot (Koululampi)	Goahppelasjavri	2006-2018	408
Garegasjavri	Basejavri, Ruktajavri	1999-2021	1102
Gaskabeajohkajavri	Basejavri	2011	100
Gaskkamus Cieskuljavri	Vadaid Ravdojavri	1991-1993	307
Gaskkamus Skaidejavri	Farppaljavri	1996-1999	254
Geinnodatjavri (et. 300 mph)	Farppaljavri, Oaggustanjavri	1994-1998	133
Geinnodatjavri (pohj. 305 mph)	Farppaljavri, Oaggustanjavri, Gearddosjavri	1994-1999	277
Golmmesoaivin lampi 285,9 mph)	Ravdojavri (Tsaarajärvi, 245.3 mph)	1999-2000	15
Gorzanjavri	Goahppelasjavri, Ganeslattu (Paitalampi)	2003-2011	241
Hannojavri (Sulaoja)	Basejavri	2000-2017	680
Irdoajjavri (Vuolimus)	Farppaljavri, Oaggustanjavri	1987-1996	222
Jalven Muorin lampi	Goahppelasjavri	2009	42
Loktajavri	Goahppelasjavri	1998-2001	1211
Nammajavri (Pajimus)	Goahppelasjavri	2007-2011	207
Oadasanjavri (Nukkumajärvi kork 295,	Goahppelasjavri	2007-2008	77
Oaggustanjavri	Farppaljavri	1987-1989	186
Rohtoluoppal	Goahppelasjavri	2000-2015	383
Skaidejavri (Nuorgam)	Farppaljavri, Gearddosjavri	2000-2009	518
Skoarrajavri	Jeagelveajjavri	2001-2009	484
Solccarjavri	Basejavri	2011	30
Stuorra Ravdojavri	Vadaid Ravdojavri	1988-2021	2092
Uhea Cappesjavri	Farppaljavri	1988	7
Vudnjoschokkaladdo	Basejavri	2000	70
Vuolimus Cieskuljavri	Vadaid Ravdojavri	1994	230
Vuolimus Skaidejavri	Farppaljavri	1996	100
Vuogoeajarjavri	Basejavri	1998	228
			14977
Yhteensä			14977
SIIKA			
Fielmajärvi	Stuorra Cahppesjavri	1994	70
Geadgejavri	Stuorra Cahppesjavri	1999	1232
Guolehis Havgajavri	Stuorra Cahppesjavri	1994	150
Gahkkorladdot (Kaakkurijärvi)	Stuorra Cahppesjavri	1994	50
Kuhkesjavri	Stuorra Cahppesjavri	1994	100
Stuorra Balldotjavri	Geavumus Balldotjavri	1997	204
Yhteensä			1806
TAIMEN			
Njuohkarjavri	Skaidejohka, Polmakasjohka(ylin)	1991-1996	984
Gearddosjavri (Väyläkoski)	Cieskuljohka	1994	100
Yhteensä			3194
HARJUS			
Hannojavri (Sulaoja)	Vuogojavri	2000	110
Yhteensä			110

PT

MU

4.3. Siirtoistutusten tulokset

Siirtoistutusten ensisijaisena tavoitteena on ollut palauttaa joko hävinnyt tai taantunut rautukanta ja luoda uusia kalastuskohteita. Istutuskalat on pyydetty yleensä syksyllä raudun kutuaikana, jonka vuoksi sukukypsien kalojen määrä on ollut huomattava. Mikäli ympäristöolosuhteet ovat suotuisat, niin istutuskaloilla on ollut mahdollista lisääntyä ja tuottaa uusia jälkeläisiä. Istutuksen onnistumiseen vaikuttaa istutusjärven soveltuvuus eli vedenlaatu, koko, syvyys ja muut kalalajit. Istutusjärvien vedenlaatu on yleensä hyvä ja riittävä raudun menestymisen kannalta. Luonnonvaraiset kannat ovat sopeutuneet vuosituhansien aikana ympäristöönsä ja kilpailemaan elintilasta muiden kalalajien kanssa. Jos istutusmäärä on vähäinen, erilainen ympäristö ja muut kalalajit voivat heikentää ratkaisevasti eloonjäämistä. Kilpailu ravinnosta ja istutuskaloihin kohdistuva saalistus ja myös kalastus ovat heikentäneet istutuksien onnistumista. Taimen ja made ovat istutusjärvien muut yleisimmät kalalajit, joiden kanssa rautu on samassa ruokapöydässä. Rautu joutuu yleensä väistymään kilpailutilanteessa ja siirtymään huonompilaatuisen ravintoon, joka vähentää kasvua, kuntoa ja lisääntymistä. Muut kalalajit ovat myös uhka raudun mädille ja poikasille. Matalissa ja pienissä järvissä kalayhteisön huippupeto hauki hävittää rautukannan sukupuuttoon. Rautukantojen lisääntyvä uhka liittyy kuitenkin veden lämpenemiseen, jota käsitellään kappaleessa 5.2.3.

Istutuksien tavoitteiden saavuttamista eli onko järveen saatu lisääntyvä rautukanta, on selvitetty koekalastuksin ja kalastajilta saatujen havaintojen perusteella. Mikäli istutusjärven olosuhteet ovat olleet suotuisat, niin siirtokalat ovat yleensä kasvaneet hyvin. Siirtokalojen hyvä kasvu ei kuitenkaan ole aina johtanut lisääntyvään kalakantaan. Istutuksen onnistumista tulee tarkastella pitemmän ajanjakson kuluessa. Lisääntyminen voi olla muutaman emokalan varassa. Vähäinen poikastuotanto ei siten riitä kalakannan jatkuvuuteen ja ylläpitoon. Siirtokalat ovat heti istutuksen jälkeen myös kalastuksen kohteena, koska kokonaan kalastuskiellossa olevia järviä ei ole ollut. Istutusjärvissä verkkokalastus on kuitenkin ollut kielletty, mutta joissakin tapauksissa salakalastus on vaikuttanut istutuksen onnistumiseen. Istutuskalojen kasvu- ja lisääntymistietoja on 30 järvestä. Kaikista kohteista ei ole ollut kalastotietoja saatavilla. Siirtoistutuksen tavoite on saavutettu hyvin 10 järvessä (taulukko 2). Näissä järvissä istutettu rautukanta lisääntyy luontaisesti ja tuottaa siis jälkeläisiä. Istutetut kalat ovat kasvaneet hyvin tai kohtalaisesti 5 järvessä, mutta lisääntyminen on epävarmaa lähinnä muiden kalalajien ja järvien matalauuden vuoksi. Istutuksen arvioidaan kokonaan epäonnistuneen 15 järvessä. Syitä epäonnistumiseen on useita (taulukko 2). Harjuksen siirtoistus Hannujärveen (Sulaoja) on onnistunut, mutta kalojen kasvu on heikko. Siian ja taimenen istutuksien tuloksista ei ole tietoja.

Taulukko 2. Arvio raudun siirtoistutusten tuloksista. Alkuperäiset rautujärvet on kirjoitettu punaisella värillä. Vihreällä värillä ( ) merkityissä järvissä istutus on onnistunut. Keltaisella värillä ( ) merkityissä järvissä rautukanta on istutuksen varassa tai lisääntyminen on epävarmaa. Oranssilla ( ) merkityissä järvissä istutus on epäonnistunut. Sinisellä merkityistä ( ) järvistä ei ole saatavilla kalastotietoja.

Istutusjärvi	Onnistuminen	Rautukannan tila	Lisätieto	Tietolähde
Ainonjärvi	1	Rautu lisääntyy	Taimen ja siikakannat vahvat (K2018)	K2018
Bajmus Rautajärvi	1	Rautukanta harva, lisääntyy	Vahva taimenkanta	K2021
Garegasjärvi	1	Rautukanta elinvoimainen	Lisääntyminen epävarma	K2021
Kaphtinmäki-Saarejärvi	1	Rautukanta harva, lisääntyy	Vahva taimenkanta	K2021
Geinnodatjärvi (et. 300 mph)	1	Rautukanta harva, lisääntyy	Haukia	K2021
Geinnodatjärvi (pohj. 305 mph)	1	Rautukanta elinvoimainen	Rautu lisääntyy, kääpiöitymässä ?	K2021
Loktajärvi	1	Rautukanta elinvoimainen	Rautu lisääntyy	K2018,2019
Oggonjärvi	1	Rautukanta elinvoimainen	Taimentakanta harva	K2021
Shandeväs (Nuongani)	1	Rautukanta harva, lisääntyy	Vahva lisääntyvä siikakanta	K2019
Saarejärvi-Saarejärvi	1	Rautukanta harva, lisääntyy	Vahva taimen ja siikakanta	K2021
Cuonjajärvi (Pesemäjärvi)	2	Rautukanta istutuksen varassa	Matala	K2021
Gaskkamus Cieskuljärvi	2	Rautukanta harva	Rautu lisääntyy, verkkokalastusta	K2024
Rohtoluoppal	2	Heikko rautukanta	Vahva taimenkanta, verkkokalastusta	K2021
Skoarrajärvi	2	Harva rautukanta, ei lisääntynyt	Vahva siikakanta	K2022
Stuorra Ravdojärvi	2	Rautukanta istutuksen varassa	Vahva taimen- ja madekanta	K2024
Allamarasjärvi	3	Rautu hävinnyt	Matala ja pehmytpohjainen jänkäjärvi	K2003,2000
Biejasjärvi (alempi)	3	Rautu hävinnyt	Matala, haukia	Kansalaishavainto
Cuocohanlattu (Seisontalampi)	3	Rautu hävinnyt	Matala ja pehmytpohjainen jänkäjärvi	K2023
Cuohkatanladdo (alempi) Karigasjoki	3	Rautu hävinnyt	Matala, haukia	K1997
Cuohkatanladdo (ylempi) Karigasjoki	3	Rautu hävinnyt	Matala, haukia	K1997
Golmmesoaivin lampi (285,9 mph)	3	Rautu hävinnyt	Matala, vähähappinen	K2024
Hannojärvi (Sulaoja)	3	Rautukanta harva, kasvu vähäinen	Vahva siika ja harjuskanta	K2014
Irdoajjärvi	3	Rautu hävinnyt	Vahva taimenkanta	K2021
Jalven Muorin lampi	3	Rautu hävinnyt		Kansalaishavainto
Nammajärvi (Pajimus)	3	Rautu hävinnyt	Vahva taimenkanta	K2024
Oadasanjärvi (Nukkumajärvi kork 295,5)	3	Rautu hävinnyt	Matala	Kansalaishavainto
Solccarjärvi	3	Rautu hävinnyt	Matala, pehmytpohjainen jänkäjärvi	Kansalaishavainto
Vudnjoschokkaladdo	3	Rautu hävinnyt	Matala, pehmytpohjainen jänkäjärvi	Kansalaishavainto
Vuolimus Cieskuljärvi	3	Rautu hävinnyt	Matala, verkkokalastusta	Kansalaishavainto
Vuorgoceanjärvi	3	Heikko rautukanta, ei lisääntynyt	Matala, haukia	K2021
Bajimus Sieiddejärvi	4	Ei arvioitu		
Bistujärvi (Pistonjärvi)	4	Ei arvioitu		
Galgojohladdot (Koululampi)	4	Ei arvioitu		
Gaskabeaijohkajärvi	4	Ei arvioitu		
Gorzanjärvi	4	Ei arvioitu		
Uhca Cappesjärvi	4	Ei arvioitu		

5. Tunturiraudun kannanhoitosuunnitelma

Raudulla on tärkeä merkitys luonnon monimuotoisuuden ilmentäjänä ja ympäristön tilan indikaattorina. Rautu edistää tehokkaasti ravintoverkon käyttöä hyödyntämällä monipuolisesti vesielistöä ja olemalla muiden kalalajien saaliina. Esiintymisalueillaan raudulla on taloudellinen ja kulttuurillinen merkitys luontoa hyödyntävälle väestölle.

5.1. Tavoite

Päätavoite on säilyttää jäljellä olevat rautukannat. Tavoitteena on tunnistaa rautukantoja vaarantavat tekijät ja pyrkiä vähentämään uhkia siten että välittömällä ihmistoiminnalla ei lisätä kantojen heikentymistä tai saateta niitä vaaraan. Rautuvesien tilasta, uhkatekijöistä ja niiden kalastamisesta tiedotetaan aktiivisesti.

lf

mt.

5.2. Uhkatekijät

5.2.1. Elinympäristön muutos

Tunturivedet eivät ole erillään muusta luonnosta. Vesiin ja niiden eliöstöön vaikuttaa ympäristö ja niissä tapahtuvat muutokset. Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitus- hankkeen loppuraportissa vuodelta 2024 todetaan, että runsas kolmannes Suomen tunturiluontotyypeistä on uhanalaisia (Ylä-Lapin kaukokartoitus – kolmen miljoonan hehtaarin urakka, 2020). Keskeisimmät uhanalaistumisen syyt ovat ilmastonmuutos ja voimakas porolaidunnus sekä niiden yhteisvaikutukset. Ilmastonmuutos aiheuttaa mm. tunturikoivikoiden vähenemistä mittariperhostuhojen yleistyessä, havumetsärajan nousua, pensoittumista ja palsasoiden sulamista. Kaikki nämä vaikuttavat järvien vesitalouteen, perustuotantoa ylläpitävään ravinteiden määrään ja ravintoeläimiin ja kaloihin. Muutokset voivat vaikuttaa myös myönteisesti, mutta kokonaisuutena vaikutukset ovat haitallisia raudulle. Vesistöjen perustuotantoa lisää tunturikoivikoiden ja kasvillisuuden väheneminen ja lisääntynyt sadanta, jolloin ravinteita pääsee maaperästä liukenemaan vesistöihin. Toisaalta koivikoiden väheneminen vaikuttaa suoraan vedessä tapahtuvaan tuotantoon. Koivujen ja pajujen lehtikarike on merkittävä vesistöjen energian lähde. Ravinteiden määrän lisääntyminen yhdessä kohonneiden lämpötilojen kanssa lisää rehevöitymistä ja vesikasvillisuutta ja sillä on vaikutusta kalojen mm. kutualueisiin. Kalastajien havainnot tukevat tätä silmin nähtävää muutosta mm. matalassa Vuogojärvessä vesikasvien määrä on lisääntynyt. Lisääntyvä vesikasvillisuus parantaa kalojen, esimerkiksi kevätkutuiisten kalojen, hauen ja ahvenen, lisääntymistä ja elinmahdollisuuksia.

5.2.2. Vedenlaatu

Vedenlaadun seurannasta vastaa Lapin ELY-keskus. Vedenlaatutietoja kerättiin järjestelmällisemmin vuosina 1980–86. Sen jälkeen näytteitä on kerätty satunnaisesti. Aikaisempien vedenlaatutietojen perusteella veden kemiallinen ja fysikaalinen laatu pääosin täyttää raudun ja taimenen elinympäristövaatimukset lukuun ottamatta matalien järvien vähähappisuutta tai jopa happikatoa ja kesällä liian korkealle kohoavaa vedenlämpötilaa.

Pidentynyt avovesikausi lisää perustuotantoa ja orgaanista aineen määrää kesäaikana. Orgaaninen aines hajoaa talvella jääpeitteisenä aikana. Hajoaminen kuluttaa happea, jonka seurauksena matalissa tunturijärvissä saattaa happitilanteen huonontuminen johtaa täydelliseen happikatoon kevättalvella ja kalojen menehtymiseen. Norjassa happikatojen on todettu aiheuttaneen rautukantojen häviämistä.

5.2.3 Veden lämpötila

Ilmastotutkimukset osoittavat kiistattomasti maapallon lämpötilojen huomattavaa nousua. Finnmarkin ja Lapin lämpötilojen ennustetaan nousevan 2–6 astetta vuoteen 2100 mennessä. Saman aikaisesti sateet lisääntyvät 10–20 prosenttia. Nousevat lämpötilat muuttavat vuodenaikojen syklejä. Käytännössä se näkyy siten, että talvet ovat leudompia ja jääpeitteinen aika lyhenee. Lämpötilan nousun seurauksena avovesikausi pitenee, nostaa veden keskilämpötilaa ja vaikuttaa järvien perustuotantoon. Muutokset tulevat näkymään kalojen ravinnon muutoksina ja vaikuttavat kaloejn keskinäiseen kilpailutilanteeseen.

Ilmasto-olosuhteiden muutos on havaittu Utsjoen jokilaaksossa sijaitsevassa Kevojärvässä, jonka avovesikauden pituus oli 147 vrk mittausjaksolla 1962–2009. Sen jälkeen avovesikausi on pidentynyt 18 vrk vuosien 2010–2016 aikana (Lapin elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus 2017).

Aikuiset raudut kestävät hetkellisesti korkeita lämpötiloja, jos ne voivat paeta kylmimpiin vesikerroksiin, kylmää vettä tuottaviin pohjalähteisiin tai virtaavaan veteen. Raudun optimaalinen kasvulämpötila jää alle 18 asteeseen ja poikasten selviytymisen sietokyvyn raja saavutetaan 20–22 asteen lämpötilassa. Viljelyolosuhteissa Inarijärven alle yksivuotiaiden isonierian poikasten letaali (tappava) lämpötila oli 23–24 °C:ssa.

Stuorra Ravdojärven (Petsikko) veden lämpötila mittausjakson 2022–2023 aikana kohosi korkeimmillaan yli 23 asteen (Kuva 11). Pintaveden lämpeneminen kriittisenä pidetyn 20–22 asteen rajan yli on hälyttävä merkki, joka vaikuttaa raudun elinmahdollisuuksiin. Rauduilla on onneksi turvaa pohjan tuntumassa, jossa veden lämpötila 2 metrin syvyydessä lämpeni korkeimmillaan vajaaseen 18 asteeseen. Pintaveden lämpeneminen sietokyvyn yläpuolelle on havaittavissa kalojen pintakäyntien loppumisena, vaikka veden pinnalla olisikin hyönteisravintoa.

Järvien, erityisesti matalien ja pienten järvien veden lämpötilaan vaikuttavat pohjalähteet, lähdepurot ja palsasuot. Kalat kerääntyvät lähteisiin ja puroihin etsimään suotuisimpia olosuhteita kesähelteillä. Palsasoilla voi olla joissain tapauksissa merkittävä rooli matalien järvien vesitaloudessa. On viitteitä siitä, että palsasoiden ikiroudan sulaminen ja häviäminen vaikuttaa matalien järvien lämpenemiseen. Nukkumajärvien rautukantojen häviämisen arvellaan olevan yhteydessä ikiroudan sulamiseen läheisiltä suoalueilta. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös pohjavesiin, josta maan päälle tai järven pohjalle purkautuva vesi on lähtöisin. Ennusteiden mukaan sadanta lisääntyy pohjoisilla alueilla, mutta se tulee pääosin lumena eikä sulamisvedet keväällä imeydy routaiseen maahan. Alkukesän kuivuus ja lisääntyvä haihdunta vähentävät veden imeytymistä maahan, joten sateiden lisääntyminen ei välttämättä lisää pohjavesien määrää. Kesällä 2024 pitkän satamattoman ja helteisen kauden aikana Norjassa Finnmarksviddalla kalastajat havaitsivat rautujen kerääntyneen ison mutta matalan tunturijärven rannan tuntumaan, jossa vesi oli huomattavasti viileämpää kuin muualla järvessä. Viikon päästä samalla paikalla oli enää muutamia kuolevia rautuja ja vesi oli lämmintä. Ilmeisesti rannan pohjalähde oli kuihtunut ja eikä tarjonnut enää turvaa rauduille. Syvissä järvissä pohjan lähellä oleva vesi pysyy pintavettä kylmempänä ns. harppauskerroksen ansiosta. Harppauskerros eristää lämpimän pintaveden pohjan lähellä olevasta kylmemmästä vedestä. Harppauskerros syntyy vain syviin järviin.

RT

MH

Kuva 11. Pintaveden (10 cm syvyydessä) ja pohjaveden lämpötila (2 m syvyydessä) Stuurra Ravdojärven vuosina 2022–2023. Kuvassa on esitetty raudun mädille ja vastakuoriutuneille poikasille kuolettava lämpötila (violetti katkoviiva) ja vanhemmille poikasille (punainen pisteiviiva).

5.2.4. Muut kalalajit

Rautu on harvoin järven ainoa kalalaji. Kilpailu muiden kalalajien kanssa on monimutkainen ja tasapaino voi muuttua ympäristöolosuhteiden muuttuessa. Kilpailu kohdistuu ravintoon, elintilaan ja lisääntymisalueisiin. Rautu reagoi muita kalalajeja herkimmin ympäristöolosuhteiden muutoksiin ja yleensä väistyy.

Rautujen yleinen ravintokilpailija taimen valtaa tavallisesti hyvin tuottavat ranta-alueet ja häätää raudun karuimmille syvänne- ja ulappa-alueille. Tämä korostuu erityisesti nuorten rautujen osalta. Made, toinen yleinen kala rautujärvenissä, kilpailee vahvasti myös ranta-alueiden pohjaeläinravinnosta. Raudut siirtyvät silloin hyödyntämään ulappa-alueiden eläinplanktonia. Samalla nuoret raudut joutuvat voimakkaan saalistuksen kohteeksi syvännealueilla. Runsas eläinplanktonin käyttö näkyy rautujen loistumisena hankajalkaisten levittämästä *Diphyllbothrium lapamadon* toukista.

Siika on monipuolinen ravinnonkäyttäjä, joka etsii ravintoa sekä järven pohja-alueilta että ulapalta, minkä seurauksen rautukanta elintilan puutteen vuoksi voi hävitä lopullisesti. Näin on käynyt erityisesti

lt

MH

siian istutuksen jälkeen useissa järvissä. Rautu sopeutuu elämään luontaisesti isoissa järvissä, joissa eri kalalajeille on oma ekologinen lokero. Harjus on myös matalissa rantavesissä viihtyvä laji, jonka tieltä rautu joutuu väistymään. Pienissä ja matalissa järvissä ”huippupeto” hauki voimakkaimpana petokalana hävittää rautukannan kokonaan niistä vesistä, jonne hauella on mahdollista levittäytyä.

Raudun heikko kilpailukyky korostuu varsinkin lämpimän veden aikana. Muut lajit ovat fysiologisesti paremmin sopeutuneet lämpimämpään veteen. Kilpailuasetelma muuttuu talvella. Mitä kylmempi vesi niin sitä paremmin rautu kestää ravintokilpailua ja talvikuukausien ajaksi rautu voi vallata takaisin paremmin ravintoa tuottavat ranta-alueet. Rautu on kuitenkin myös itse petokala ja käyttää ravinnokseen myös muita kalalajeja ja oman lajin yksilöitä. Kalaravintoon siirtymistä tapahtuu yleensä isommissa ja syvissä järvissä ja järvissä, joissa rautu on kääpiöitynyt. Tavallisempaa on, että tunturijärvissä rautu yleensä tyytyy syömään pelkästään pohja- ja planktoneläimiä.

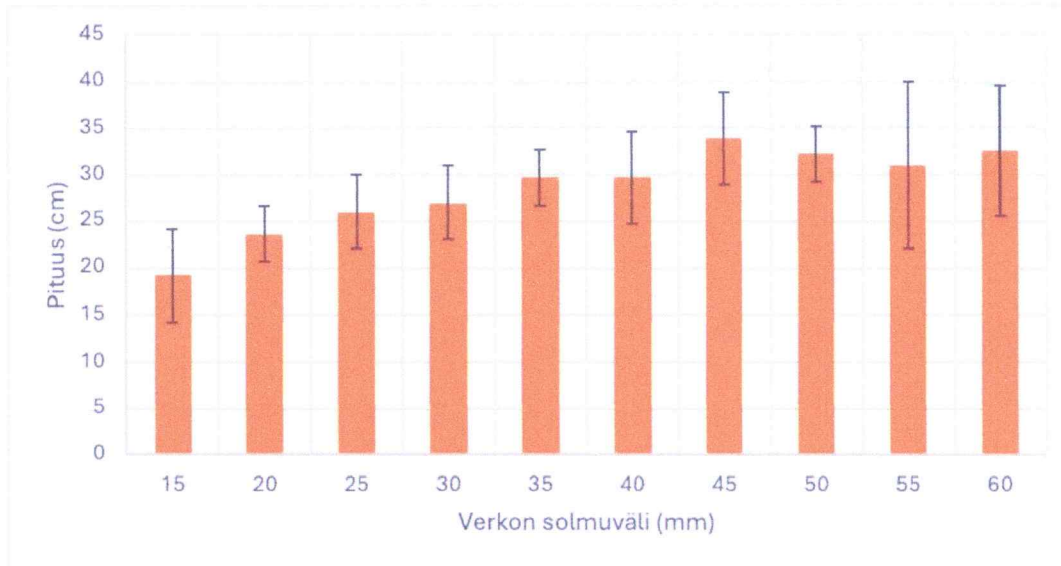
5.2.5. Kalastus

Tunturivesien kalastus on muuttunut entistä enemmän vapaa-ajalla tapahtuvaksi, jota harjoitetaan vapakalastusvälineillä ja pilkkimällä. Verkkokalastus ja vähäinen elinkeinokalastus on vähenemässä ja se kohdistuu etupäässä siikavesiin. Arvokkaimmat rautu- ja taimenvedet ovat olleet pääosin jo pitkään verkkokalastuskiellossa. Kieltoa on noudatettu vaihtelevasti. Verkoilla tapahtuvaa salakalastusta on kohdistunut niin siirtoistutuksin hoidettuihin vesiin kuin luonnonvesiin.

Pääosa rautu- ja taimenvesistä ovat pieniä ja matalia ja siten helposti kalastettavissa verkkopyydyksillä lähes kalattomaksi. Tehokkaan pyynnin jälkeen kalaston toipuminen kestää useita vuosia, mikäli kasvavia kaloja ylipäättään on jäänyt riittävästi henkiin. Verkkokalastus voi toisaalta suosia tiettyjä lajeja toisten kustannuksella ja näin muuttaa kalakantojen tasapainoa järvissä ja virtavesissä. Vaihtoehtoisesti tyhjän järven voi vallata joku muu kalalaji, joka voi vaelttaa vesistön muista osista. Verkkokalastuksen salliminen on perusteltua vain syvissä ja riittävän isoissa järvissä, joissa voidaan vaikuttaa myönteisesti kalaston rakenteeseen, kalojen kuntoon ja lisätä kasvua kalayksilöiden vähentyessä. Verkkokalastus voidaan kohdistaa myös vesiin, joissa on kääpiöityneitä rautuja tai järviin, joissa on joko istutusperäistä tai luonnontilaista siikaa, harjusta tai haukea.

Pääsääntöisesti kestävä kalastusta rautuvesissä voidaan kantoja vaarantamatta harjoittaa vain vapakalastusvälineillä eli talvella pilkkimällä ja kesällä vapavälineillä. Silmälläpidettävien ja uhanalaisten kantojen turvaamiseksi kalastuksen kokonaan kieltäminen on perusteltua.

Verkoilla tapahtuvassa pyynnissä havaksen solmuvälillä on merkitystä. Havaksen solmuvälin kasvaessa verkon pyytämien kalojen koko pitäisi luonnollisesti kasvaa. Vuosina 1980–1986 suoritetuissa koekalastuksissa saaduista rauduista 80 % saatiin solmuväliltään 15–30 mm verkoilla (Kuva 12). Raudun koko ei kasva juuri lainkaan käytettäessä yli kolmenkymmenenviiden millin solun väliltä olevia verkkoja. Rautu on tyypillinen niin sanottu hammaskala, joten havaksen suurilla solmun välillä saadaan myös pieniä ja nuoria rautuja. Sitä vastoin suurehkot 30 cm pituiset ja sitä suuremmat raudut menevät harvemmin tiheisiin verkkoihin. Kannanhoidollisessa pyynnissä tulisi käyttää enintään solmuväliltään 25 mm:n verkkoja.

Kuva 12. Verkon solmuvälin valikoituvuus raudun pituuteen ja pituuden vaihteluväliin nähden (n=1042).

6. Rautukantojen järvikohtainen tila-arvio

Raudun kannanhoitosuunnitelman päätavoitteeksi on asetettu jäljellä olevien rautukantojen säilyttäminen, rautukantojen vaarantavien tekijöiden tunnistaminen ja niihin varautuminen. Alkuperäisiä rautukantoja on hävinnyt sukupuuttoon monista syistä, ja jokaisen järven tai vesistön osan rautukannan tuhoutuminen on peruuttamatonta.

Rautukantojen nykytilan ja elinvoimaisuuden arviointi perustuu pääosin aikaisemmin Tenojoen vesistössä tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin ja viime vuosien aikana tehtyihin koekalastustietoihin (Taulukko 3). Kalastajien havaintoja kalakannan muutoksista on käytetty myös hyväksi samoin kuin kotimaisia että kansainvälisiä tutkimustietoja.

Arviointi perustuu osatekijöihin, joiden yhteisvaikutuksen perusteella varsinainen arviointi on tehty. Arviointiperusteina on käytetty järven kokoa ja syvyyttä, muita todettuja kalalajeja ja raudun lisääntymisen onnistumista eli onko järvessä nuoria rautuyksilöitä. Kukin osatekijä pisteytetty siten, että kielteinen vaikutus saa arvon -1 ja myönteinen vaikutus saa arvon +1. Pisteet lasketaan yhteen arvioinnin perustaksi. Pisteiden yhteenlasketun positiivisen (+ merkkinen) tuloksen perusteella rautukanta on elinvoimainen ja tuottaa uusia jälkeläisiä. Tuloksen ollessa nolla eli myönteisten ja kielteisten tekijöiden summa on nolla, rautukanta on heikko, mutta pysynee hengissä, mikäli olosuhteet eivät heikkene (silmälläpidettävä). Kielteinen tulos (- merkkinen) merkitse, että rautukanta on vaarantunut tai erittäin vaarantunut.

Järven koolla ja syvyydellä on suora vaikutus rautukannan elinvoimaisuuteen. Mitä suurempi ja syvempi järvi, sitä paremmat elinolosuhteet raudulla on muiden kalalajien kanssa. Raudun ollessa ainoa kalalaji, järven koolla ei ole merkitystä (esim. Ganeslattu), mikäli se on riittävän syvä. Järven koolla katsottiin olevan kielteinen vaikutus, mikäli järven koko oli alle 10 hehtaaria.

EF

MH

Järvien syvyyksiä on mitattu koekalastusten yhteydessä ja arvioitu ilmakuvista. Riittäväksi syvyydeksi arvioitiin vähintään 1,5-2 metriä (arvo +1), jolloin rautu sekä happipitoisuuden että muiden kalalajien takia pystyy siellä elämään. Rautu ja muut kalat voivat selvitä talven yli matalammassakin vedessä, mikäli järvessä on pohjalähteitä tai virtauksia, mutta niiden arviointiin ei ole riittävästi tietoja. Matalat syvyydeltään alle 1,5 m:n järvet saivat arvon -1.

Muiden kalalajien läsnäololla on ratkaiseva merkitys rautukannalle. Niiden läsnäolo arvioitiin +1- (-3) ulottuvilla arvoilla. Taimen, made ja harjus yksin tai yhdessä saa arvon -1. Siian tai hauen läsnäolo merkittiin omalla miinuspisteellä (-1). Molempien lajien esiintyminen yhtä aikaa merkittiin arvolla -2. Järvi, jossa rautu oli ainoa kalalaji, sai arvon +1.

Taulukko 3. Tenojoen vesistön raudun elinvoimaisuuden arviointi

Elinvoimainen rautukanta	Pinta-ala (ha)	Kalastotieto päivitetty	Kalastussuositus	Lisätieto
Ahkojärvi	27	2018	Viehe ja pilkkikalastus	Siian poistopyynti
Farppaljärvi (Tynnyrijärvi)	71	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Ganeslattu (Paitalampi)	2	2024	Viehe ja pilkkikalastus	
Geinnodakjärvi (Pajimus) Pohj.	29	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Geärdosjärvi (Nuorgam)	26	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Jägelveäjärvi (Välimaanjärvi)	25	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Koahppelasavdsejärvi	22	2022	Ei rajoitusta	
Loktajärvi	20	2019	Viehe ja pilkkikalastus	
Luomusjärvi (Stuorra)	253	2018	Ei rajoitusta	
Nuorttajjärvi	194	2019	Ei rajoitusta	
Oakkostanjärvi	27	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Pasijärvi (Sulaoja)	6	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Pasijärvi (Luomusjärvi)	28	2018	Ei rajoitusta	
Ravdojärvi, Leppälä, alempi, pohj	56	2023	Ei rajoitusta	
Ravdoladdu V, (Tsaarj.) ylin	10	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Ruossajärvi, Ravdojohka	18	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Skaidejärvi (Vuolib), Pulmanki	58	2021	Ei rajoitusta	
Skaidijärvi (Kaskamus) Pulmanki	35	2021	Ei rajoitusta	
Skaidijärvi (Nuorg)	45	2019	Viehe ja pilkkikalastus	Siian poistopyynti
Skaidijärvi Pajimus (Pulmanki)	29	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Uhca Vuogujjärvi	31	2024	Viehe ja pilkkikalastus	
Vadai Ravdojärvi	59	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Vardoajjärvi	26	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Silmälläpidettävä				
Hannujärvi, Suddesjärvi (Sulaoja)	11	2014	Viehe ja pilkkikalastus	
Hannujärvi Bajit	15	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Hannujärvi Vuolit (Koahtejärvi)	15	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Karegasjärvi	7	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Koahppelasavdsejävrreruobbal (Partiolampi)	2	2023	Viehe ja pilkkikalastus	
Luovvejärvi	5	Kansalaishavainto	Viehe ja pilkkikalastus	
Pirkejärvi	15	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Ravdojärvi III (Tsaarj.) Suurin	38	2023	Viehe ja pilkkikalastus	
Rohtojärvi	17	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Ruktajärvi	5	1996	ei rajoitusta	
Stuorra Ravdojärvi (Ravdoskaidi, Petsikko)	99	2024	Viehe ja pilkkikalastus	
Tsieskuljärvi Kaskamus)	64	2024	ei rajoitusta	
Vuogojjärvi	401	2024	ei rajoitusta	

ST

MH

Uhanlainen	Pinta- ala (ha)	Kalastotieto päivitetty	Kalastussuositus	Lisätieto
Skoarjärvi	12	2022	Viehe ja pilkkikalastus	
Cuonjajärvi=Basadanjärvi=Pesemäjärvi	13	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Vuorgotsejärvi	13	2021	Viehe ja pilkkikalastus	Hauen poistopyynti
Suohpasjärvi (Kevo, Kamajokisuu)	4,1	2024		
Suttesgald (Sulaojan lähde)	0,6	2024	Kalastus kielletty	
Rohtoluobbal	7	2021		
Geinnodakjärvi (Vuolimus) Etel.	25	2021	Viehe ja pilkkikalastus	
Stuorra Tsappesjärvi	93	Kansalaishavainto	Ei rajoitusta	Vahva siikakanta
Uhtsa Tsappesjärvi	21	Kansalaishavainto	Ei rajoitusta	Vahva siikakanta
Rautukannan tilaa ei arvioitu				
Bistujärvi (Pistojärvi)	2,5	Kansalaishavainto		
Cillaladdot (Nuorgam, Skaidejärvi)	7	1980-85 (haast.)		
Fielbmajärvi	5	1980-85 (haast.)		
Galbmagaldut I (Luovusvarjohka), Juovvaacc	5	1980-85 (haast.)		
Galbmagaldut II (Luovusvarjohka), Juovvaac	4	1980-85 (haast.)		
Galbmagaldut III (Luovusvarjohka), Juovvaac	8	1980-85 (haast.)		
Galgojohladdot (Koululampi)		Kansalaishavainto	Viehe ja pilkkikalastus	
Gaskabeajärvi	3	Kansalaishavainto	Ei rajoitusta	
Gorzanjärvi (Kortsamin järvi)	0,8	Kansalaishavainto		
Hannajärvi	4	1980-85 (haast.)		
Hannujärvi, ylin, Keinnodat pohjoispuolella	6	1980-85 (haast.)		
Hannujärvi, Farppalista lounaaseen, laskee su	10	1980-85 (haast.)		
Irdoajjärvi (ylimmäinen) Pajimus	4	1980-85 (haast.)		
Irdoajjärvi (keskimmäinen)	4	1980-85 (haast.)		
Jalven Muorin lampi (kartalla ei nimeä)	1	Kansalaishavainto	Viehe ja pilkkikalastus	
Kalldasluobbal	8	1980-85 (haast.)		
Karigasluobbal I (laskee Karigasjokeen)	2	1980-85 (haast.)		
Karigasluobbal II (laskee Karigasjokeen)	2	1980-85 (haast.)		
Kevojoki (Njaggaljätvet-Geavvogeasladdot)		1980-85		
Kevon latvajärvi I (kanjonin yläpää, laskee Ri	10	Kansalaishavainto		
Kevon latvajärvi II (kanjonin yläpää, laskee R	2,7	Kansalaishavainto		
Kironskailaddu (Njallavaaran et.puolella)	10	1980-85 (haast.)		
Koaskinjärvi	5	1980-85 (haast.)		
Lampi (Barsejohgeazeladdot), Parikj.länt.	4	1980-85 (haast.)		
Lampi (Farppaljoen ves.), kork 292	5	1980-85 (haast.)		
Lampi (Orosoaivi,Koahppelasj.it, Birkejohsuo	4	1980-85 (haast.)		
Lampi, alempi,Vuogojärven pohj.puoli	2	1980-85 (haast.)		
Lampi, ylempi,Vuogojärven pohj.puoli	3	1980-85 (haast.)		
Laskojjärvi (Ylä-Seitikkojoen ves.)	5	1980-85 (haast.)		
Orosoailaddot (alempi)	4	1980-85 (haast.)		
Padjeseävttekjärvi it, alin lampi	2	1980-85 (haast.)		
Padjeseävttekjärvi, ylin	4	1980-85 (haast.)		
Ravdojärvi IV, (Tsaaraj, Kelkkauralla)	8	Kansalaishavainto	Kalastus kielletty	
Ristenäsjävriik	13	Kansalaishavainto	Viehe ja pilkkikalastus	
Seitajärvi (ylempi)	8	1980-85 (haast.)		
Stuorraluobbal (Luomusj.)	13	1980-85 (haast.)		
Suololuobbal I (Luomusjoki)	8	1980-85 (haast.)		
Suololuobbal II (Luomusjoki)	2	1980-85 (haast.)		
Vuolit Rávdorokkejärvi	17	1980-85		

PT

MTA

Tunturijoet ja purot (rautua)	Pinta-ala (ha)	Kalastotieto päivitetty	Kalastussuositus	Lisätieto
Akujoen latvat	?	Haast.		
Akujoki Njavgoajoen kohta	?	Haast.		
Cieskadasjoen latvat	?	Haast.		
Cuokkasjoen vesistö (Savzajoen sivujoki)	?	Haast.		
Cuokkasjoen vesistön latvat (Cuokkajärvet)	?	Haast.		
Cuokkasjoen vesistön latvat (Goahtejavri)	?	Haast.		
Cuokkasjoen vesistön latvat (Kuhkesjavri)	?	Haast.		
Fiellujoen latvat	?	Haast.		
Ganesjohka	?	Haast.		
Kamajoen latvat (Kuivi)	?	Haast.		
Mattimus Madjohsuorgi	?	Haast.		
Njavgoajoen latvat (Silbasuorgin kohta)	?	Haast.		
Njavgoajoki	?	Haast.		
Rassijoki (laskee Kevojärveen)	?	Koekalastus		
Rusjoki (Nuvvusjoen sivujoki)	?	Koekalastus		
Siedge-aja	?	Haast.		

7. Seuranta ja jatkotoimet

Kannanhoitosuunnitelmaa ylläpidetään ja julkaistaan Tenon kalatalousalueen www-sivuilla. Suunnitelma päivitetään vuosittain. Lisäykset ja muutokset käsitellään ennen niiden siirtämistä internettiin kalatalousalueen kokouksessa. Suunnitelmaan sisältyvät vesien sijainti, tila-arvio ja kalasto esitetään kartastona, joka toteutetaan erillisenä hankkeena. Kartasto julkaistaan myös kalatalousalueen www-sivuilla.

Kannanhoitosuunnitelmassa on lukuisia järviä, joki- ja purovesiä, joiden rautukantojen tilasta ei ole tietoja. Nämä vedet tulisi kartoittaa ja lisätä kannanhoitosuunnitelmaan. Kalatalousalue koordinoi yhdessä Metsähallituksen, joka vastaa suurimmalta osin rautuvesien hoidosta, kanssa puuttuvien kalastotietojen hankinnasta. Kaikkien suunnitelmaan kuuluvien vesien kalakantojen seurantaan laaditaan erillinen seurantasuunnitelma kustannusarvioineen.

8. Kirjallisuus

Ahonen, M., Huhtamella, J., & Seppänen, M. (1998). Nieriän siirtoistutukset Ylä-Lapissa. Metsähallitus, luonnonsuojelu.

Amundsen, P.-A. (2010). Niche use and resource partitioning of Arctic charr, European whitefish and grayling in a subarctic lake. *Hydrobiologia*, 650(1), 3–14. <https://doi.org/10.1007/s10750-009-0054-9>

Balon, E. (1980). Charrs Salmonid of the Genus *Salvelinus*. Springer Netherlands.

Baroudy, E. (1994a). The critical thermal limits for juvenile Arctic charr *Salvelinus alpinus*. *Journal of Fish Biology*, 45(6), 1041–1053. <https://doi.org/10.1111/j.1095-8649.1994.tb01071.x>

Baroudy, E. (1994b). Tolerance of parr of Arctic charr, *Salvelinus alpinus*, to reduced dissolved oxygen concentrations. *Journal of Fish Biology*, 44(4), 736–738. <https://doi.org/10.1111/j.1095-8649.1994.tb01250.x>

ET

NH

Outakosken yhteisen vesialueen osakaskunta

TOIMINTASUUNNITELMA 2026   Hoitokunta 18.4.2026, esitys varsinaiselle kokoukselle

Kokoukset

Osakaskunnan varsinainen kokous pidetään sääntöjen mukaisesti, hoitokunnan kokouksia pidetään tarvittaessa. Sen lisäksi osallistutaan kalatalousyhteisöjen ja muiden osakaskuntien välisiin kokouksiin ja tapaamisiin. Lisäksi Norja puolen kalatalousyhteisöjen kanssa pidetään tarvittaessa yhteisiä neuvonpitoja ja kokouksia.

Kalavesien hoito,

Esitykset rauhoitus alueista sekä pyydys- ja kalastusrajoituksista tehdään Tenon Kalatalousalueelle. Seurataan jokisuiden kuntoa, ettei se estä lohen nousua Tenon vesistöissä. Hauesta ja meritaimenesta maksetaan tapporahaa 7 € (maksimi 2000 € /vuosi) ja minkistä 35 € (maksimi 500 € / vuosi). Tilitys maksetaan kauden loputtua, hoitokunnan jäsenelle on toimitettava häntä tai kalan pyrstö määrän dokumentointia varten. Hoitotoimenpiteillä pyritään rajoittamaan predaatiokalojen ja minkkien määrää.

Valvonta

Tenon Kalatalousalue järjestää tulevana kesänä kalastuksenvällytystä sivuvesiin ja tunturijärville. Valvojina toimivat kalatalousalueen valtuuttamat valvojat. Osakaskunta valtuuttaa tarvittaessa myös valvojia. Eli, valvontaa suorittaa Tenon kalatalousalue ja osakaskunnan valtuuttamat vapaaehtoiset valvojat koordinoitusti, eikä tämä toiminta aiheuta kustannuksia osakaskunnalle. Esitetään Tenon Kalatalousalueelle, että se järjestää valvojakoulutusta Utsjoelle.

Edunvalvonta

Osakaskunta osallistuu aktiivisesti edunvalvontaan yhdessä kalastusalueen ja muiden osakaskuntien kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään Norjan paikallishallinnon (TF) kanssa.

Osakaskunta hankkii asiantuntijapalveluja tarvittaessa mm lausuntojen, tai muuhun osakaskunnan toimintaan liittyvien asioiden hoitoa varten. Lisäksi osakaskunnalla on mahdollisuus osallistua muiden osakaskuntien lausuntoihin ja niistä aiheutuviin kuluihin.

Osakaskunta toimii yhteistyössä erityisperusteisten kalastusoikeuksien omistajien kanssa.

Osakaskunta vastustaa kyttyrälohen poikkipatoa Tenolla, koska se tuhoaa lohenpoikaset ja estää smolttien mereen vaellusta ja kutukalojen nousun kutuvesistöihin.

Osakaskunta ottaa kantaa elinvoimakeskukseen (ent . ELY) myöntämiin kultuuriin perustuviin poikkeuslupiin.

Muu toiminta

Osakaskunta huolehtii osakkaiden eduista mm lausumalla osakaskuntaa koskevista asioista, osallistumalla eri tilaisuuksiin, jotka koskevat, tai vaikuttavat osakaskunnan toimintaan ja näistä tiedotetaan osakkaille kotisivuilla. Hoitokunnan jäsenille tilataan Suomen kalastuslehti. Osakaskunnalle hankitaan alan julkaisuja tarvittaessa.

Talous

Osakaskunnan toimintaa rahoitetaan kalastuslupatuloilla.

Viestintä

Paikallislehdessä ja Tenon Kalatalousalueen verkkosivuilla.